

TABOR iznaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri 1 da umom naslednjega dne lei stare mesečno po pošti K 20.—, za ino-remstvo K 40.—, dostavljen na dom K 22.—, prejemni v upravi a 20.—, insoati po dogovoru.

Naroča se pri upravi TABORA, MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

UREDNIK: T. O. se nahaja v Mari-
boru, Jurčičeva ul. št. 4, 1. nad-
stropje. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, prillice, desno. Tele-
on št. 24. Šis posloekovni ra-
čun št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne
zira. — Rokoviti se ne vračajo.

TABOR

Leto: 11.

Maribor, nedelja 4. decembra 1921.

Številka: 274.

Po tretji obletnici.

Vretekla je tretja obletnica našega ujedinjenja. Tiho in skromno je šla mimo nas. Bil je to praznik velike zgo-dovinske ideje. Ideja jedinstva je zma-gala nad separatizmom, nad plemen-skimi in verskimi nasprotji. Vedno sil-nejša je zavest o tej zmagi. Je še sicer mnogo krika in hrupa, mnogo strastne negacije, mnogo pretiravanja in stran-karske kratkovidnosti. Ampak državna misel, misel jedinstva, se oglašja kot ja-sen in čist dur-akord iz te kričeče disharmonije. Suše se solze vdov in si-rot, invalidi pozabljajo na svojo nevo-ljo, opustošeni kraji vstajajo v novi le-poti, zidajo se domovi in palače, grade železnice, nastajajo nove organizacije, nove politične in kulturne struje, — kratkoma država se je utrdila in na njenih temeljih vstaja naš ponosni Sdkar-grad.

Te besede bi kdo zavrnil kot navdu-šen enostranski slavospev, češ, kaj ne vidiš kislj obrazov na Hrvatskem, Ra-dici, pa slovenskih klenikalcev, komu-nistov in vseh nezadovoljnejšev. To je res. Vse to je najina stran našega osvo-bojenja in ujedinjenja. Vse to je nara-ven postulat dosedanjih razmer. Neza-dovoljstvo je za državo, ki se šele gradi, aktivnejše nego zadovoljstvo. Kje je stranka, ki bi mogla zadovoljiti vse dr-žavljanke? Res je, da se v kritiki sda-njega državnega dela preveč pretira-va in namenoma potvarja dejstva; res je, da kaže naša politika nezdrave iz-rastke, vendar pa to spada med ona prehodna zla, ki jih moramo pobiti, ka-kor Herakles razne pošasti, predno do-spemo na tisto mesto, kjer se solnčijo srečnejši narodi. In da se vrnemo k osnovni ideji naše države, ideji na-rodnega in državnega jedinstva — mar nam ne podaja politična zgodovina na-cijonalnih držav, ki so nastale iz regi-jonalno ločenih delov, celo vrsto anolo-gičnih primerov, ki pričajo, da isti vzroki rode iste posledice.

Dovolj je, če omenimo ujedinjenje sedamje naše naciionalne nasprotnece Italije, ki je nastala na podlagi nara-dno-državne ideje. Italijanski narod je bil razcepljen, razdeljen v več državie in sprt med seboj. Teško je bilo uje-diniti vse dele v eno telo, saj ni bilo zopr-nejše misli, kakor ona, da spadata Sardinie in Turin v eno in isto jedinstveno državo.

Bilo je l. 1859., ko se je sestel prvi italijanski parlament, pripoveduje Treitschke (Historische nud politische Aufsätze II.). V seipatu je sedela veči-na pijemontske aristokracije, ki ni ho-tela slišati o jedinstveni Italiji. In ven-dar je parlament z večino glasov skle-nil, da mora Pijemont izginiti v veliki osvobojeni Italiji. A že prvi začetki dr-žavne upravne organizacije so naleteli na velikanske težkoče. Vnela se je bor-ba za oblasti (reggioni). Lombardija je zahtevala, da mora biti Milan subcen-tro, enako Toskana, Liguria, Emilia itd. Upravno vprašanje je bilo v pra-kisi bolj koeljiivo, nego je izgledalo v te-oriji. Mlajša inteligenca je bila sicer navdušena za državno jedinstvo, ko pa bi bila morala izvajati konsekvence in izvesti novo upravno razdelitev, se je pričela cepiti in prehajati v lokalno-patrijotske spore. Poskusi samouprave se niso obnesli. La Farina je zaklical v parlamentu: »Klobuk doli pred upra-vnim sistemom Francije, ki je vzdržal najtežje in najnevarnejše nevihte!« Med decentralisti so bili najagilnejši partikularisti, kateri so najmanj dopri-nesli za osvobojenje domovine in se ni-so mogli ločiti od obzorja poprejšnjih državie. Večina poslancev iz Toscane je zahtevala avtonomijo. Nji se je pri-

Po delavskih nemirih na Dunaju.

LDU Dunaj, 2. decembra. Kakor poroča „Korrespondenz Wilhelm“ so varnostni organi prijeli 74 oseb nepo-sredno pri plenitvi in jih oddali dežel-nemu sodišču. 176 oseb je bilo radi motenja hišnega miru, tatvin, poškodeb stvari in radi drugih deliktov izročenih kazenskemu sodišču, 16 oseb pa je bilo policijsko kaznovanih.

LDU Dunaj, 2. decembra. Kakor poroča „Lokalkorrespondenz“ so lastniki kavnar ob Ringu in onih obratov v no-tranjem mestu in v II. okraju, ki so pri izgredih največ trpeli, prisiljeni, da zapro lokale za več tednov, nekateri celo za več mesecev. Davi je bilo od-puščeno osobje teh obratov.

LDU Dunaj, 3. decembra. Ves včerajšnji dan je potekel popolnoma mirno. Popoldne se je tudi delavstvo komunistične stranke zopet povrnilo na delo.

LDU Dunaj, 3. decembra. Kakor poroča „Arbeiterzeitung“, se je vršilo snoči v okrožnem delavskem svetu po-svetovanje o političnem položaju. So-

glasno je bil sprejet predlog, da naj okrožni delavski svet podpira zahteve, ki jih je v četrtek predložila deputacija demonstrantov vladi in nsj zahteva ne-mudno izvedbo navedenih zahtev. Na-dalje je bil soglasno sprejet predlog, ki zahteva, da vlada izpusti iz zapora bivša jugoslovenska komunistična po-slanca.

LDU Dunaj, 3. decembra. Kakor poročajo listi, se je včeraj zglsil pred-sednik trgovske zbornice pri zveznem kanclerju in ga naprosil za primerne ukrepe, da se zadnji dogodki ne ponove. Obenem je izrazil prošnjo, da država povrne nastalo škodo po izgredih prizadetim obratom. Zvezni kan-celar je odgovoril, da je uverjen, da bo delavstvo s svojimi orga-nizacijami in svojimi reditelji poskrbelo, da se obžalovanja vredni izgredi ne bo-
do ponovili. Vprašanje odškodnine bo vlada podrobno proučila, ven-dar pa z ozirom na to, da ni v veljavi zakon o vstaji, nimajo prizadeti nobene zakonske pravice, zahtevati od države povračilo nastale škode.

Nova ministrska lista.

TIP Beograd, 3. decembra. Včeraj so se vršila posvetovanja demo-kratskega in radikalnega kluba na ka-terih so se definitivno dolčili oboje-stranski kandidati za ministrske potrfelje. Demokrati so sklenili obenem, da ostane Pribičević tudi v novem rekonstruiranem kabinetu notranji minister. Ta sklep je izzval pri Markovičevi skupini odpor, radi česar se nova lista, kakor se je pričakovalo, včeraj še ni mogla razgla-siti. Opozicijski listi so iz tega na-pravili novo krizo, katere pa v resnici ni, ker je pri popoldanskem zborovanju radikalnega kluba Markovičeva skupina podlegla. Danes se delo nadaljuje. Ka-kor se zatrjuje bo še tekom današnjega dneva Pašić predložil kralju v podpis novo listo, ki bo takoj na to objavljena. Novi kabinet se na to predstavi Narodni skupščini na seji v torek 6. t. m.

Madžari napadli prekmursko mejo.

TIP Murska Sobota, 2. decem-bra. Madžarske čete so dne 29. novem-bra med Trskovo in Muro prestopile dr-žavno mejo. Njihov poveljnik je zahte-val, da se morajo naše čete za 3 km umakniti. Naši so vztrajali. Ko so do-bili ojačenje, so Madžari popihali čez mejo. V Kobilju so rekli, da bo ta ob-čina pripadla Madžarski. Domneva se, da so te čete v zvezi z madžarsko de-legacijo pri razmejitveni komisiji.

Brezposelnost v Kanadi.

LDU Beograd, 2. decembra. (Presburo.) Naš častni konzulat v Mont-realu (Kanada) poroča: V Kanadi vlada silna brezposelnost radi gospodarske krize, v kateri se nahaja dežela. Preko pol milijona delavcev je tukaj brez posla. Delavci se opozarjajo na to, naj ne hodijo iskat dela v Kanado, ker bi ga gotovo ne našli. (Iz ministrstva za notranje posle.)

Občinski volilni red za Slovenijo.

TIP Beograd, 3. dec. Drugi od-sek zakonodajnega odbora je včeraj razpravljal o občinskem volilnem redu za Slovenijo ter rešil tudi one sporne točke, katere je svoječasnno prejel v re-vizijo. Uredbo o ženski volilni pravici je omejil le na one, ki vsaj že dve leti bivajo v dotičnem volilnem okraju. —

Predlagani cenzus za volitev občinskega predsednika je odklonil. Glede nak-nadnih volitev v občinah, kjer so bili komunistični mandati razveljavljeni je sklenil, da se bodo izvedle le v kra-jih, ki imajo več nego 10.000 prebival-cev.

Uredbe višjega šolskega sveta potrjene.

TIP Beograd, 3. decembra. Vče-raj je drugi odsek zakonodajnega odbo-ra potrdil uredbe višjega šolskega sve-ta v Ljubljani ter odobril spremembe v imenovanju provizoričnega učiteljstva.

Socijalistično zborovanje v Zagrebu.

LDU Zagreb, 2. dec. V nedeljo, 4. t. m. ob 9.30 uri bo v kinematografu »Olymp« skupščina socialistov z dnev-nim redom: Socijalistično udruženje in občinske volitve. Govorili bodo Dragiša Lapčević iz Beograda, Viljem Bukšeg, Vitomir Korač in dr. Mijo Radošević. Na skupščino so povabljene lokalne or-ganizacije obeh ujedinjenih socialistič-nih strank.

Citino potovanje v Švico.

LDU Bern, 2. dec. (Švic. brz. ag.) K vesti Reuterjevega urada iz Fun-chala, da sme razcesarica Cita odpoto-vati v Švico, da prisostvuje operaciji slepiča enega svojih sinov, se dostavlja, da gre samo za dovoljenje entantnih velesil, ker zvezni svet doslej ni imel nobenega povoda, izreči svoje mnenje glede vprašanja prihoda bivše cesarice.

Stavka v ostravskem revirju na Češ-kem.

DKU Praga, 2. dec. Kakor javlja »Tribuna« je v enem delu ostrav-skega revirja izbruhnila že včeraj ru-darska stavka. Rudarji so stopili v stavko takoj, ko so jim izplačali nižje mezde.

DKU Praga, 3. decembra. »Pravo Lidu« javlja, da so včeraj v Moravski Ostravi izplačevali delavske mezde po znižanem tarifu. Stavki, ki je izbruhni-la že v četrtek, so se pridružili tudi dru-gi premogovniki na ostravsko-karvin-skem ozemlju. Ni še znano kako daleč se je razširila stavka. Jutri se vrši kon-ferenca obratnih svetov, na katerih bo ngotovljena razsežnost stavke. Delavci so priredili včeraj več zborovanj. Do zaključkov ni prišlo.

družila večina uradnjstva. Na to sta se dvignila Neapelj in Siellija, ki sta toži-la, da jima nova država nalaga krivi-čna bremena. Med ljudstvom so agitatorji ščuvali proti jedinstvu, plačeva-nju davkov in nabiranju vojaštva; go-vorili so, da so državo napravili i signo-ri, a poveri diavoli Italije ne potrebu-jejo. V Abbruzzih so izbruhnili nemiri in rokovnjaštvo, v južni Italiji se je za-čelo gibanje za republiko in za re leggitimo (t. j. za prejšnjega kralja). Cen-tralizacijo uprave so zahtevali samo o-ni, ki so trpeli pod prejšnjim režimom in spoznavali moč narodnega jedinstva. Zanimivo je, da je nastal o-ster odpor tudi proti književnemu ita-lijanskemu jeziku, katerega večina prebivalcev na deželi ni razumela. Pri sodnijah so morali poslovati tolmači. Avtonomisti so se zlobno rogali in se veselili, da je šlo njihovo žito v klasje. Pijemontezi so bili vedno bolj osovra-ženi, federalisti so napredovali, v an-gleškem parlamentu so se ponovile zna-ne Metemichove besede: »Italija je ven-darle samo geografski pojem«. V tej splošni zmedbi se je krepko držala Ca-vourjeva stranka, ki je v parlamentu odvrnila nevarnost regionalizma. Po Cavourjevi smrti se je stranka še oja-čila. Pojavljalo se je vedno več zdrave uvidevnosti. Pri novih volitvah so zma-gali v vsej gornji in srednji Italiji pristaši državnega jedinstva, ker so bili proti temu, da bi se revolucija zavle-kla v nedogledno bodočnost. Zdrav ra-zum italijanskega naroda je zmagoval. Težišče krize je bilo v nepoučenosti ši-rokih ljudskih slojev (70 odst. analfa-betov). Čez dve leti se je pojavil proces unifikacije tudi v južni Italiji.

Ti odlomki iz italijanske politične zgodovine nam pričajo, da je v državi, ki nastane iz zgodovinsko ločenih delov, boj med jedinstvom in seperatizmom, med centralizmom in avtomizmom ne-izogiben. Ta boj se mora dobojevati. Skrb in bojazen za bodočnost naše dr-žave bi ne bila upravičena niti takrat, če bi imel naš Cavour malo pristašev. Ne odločuje število, ki je zelo nezane-sljivo in odvisno od zunanjih vzrokov, manveč moralna moč, moralna upravi-čenost ideje: Kakor v Franciji, Italiji in drugih državah, tako je tudi pri nas moralnejša in silnejša ona ideja, ki iz razdvojenih delov tvori enotno, krepko državno telo. Politični avtonomizem je sad konzervativnosti ki pa ima to la-
stnost, da se v novem ozračju naglo iz-pridi. Tudi pri nas je vedno večje šte-vilo onih, ki uvidevajo, da ne gre upri-zarjati nove ustavitvorne ali državno-pravne revolucije. Mir in red, dober parlament, natančna kontrola vlade — to so zahteve treznih in razumnih glav. Naš Pijemont zmaguje, država se jača, konsolidira. To je tretja obletnica. I-us.

Maribor in Ljubljana.

Naše upravičene zahteve po samo-stojni mariborski oblasti so našle v sta-rem ljubljanskem »Slovenskem Naro-du« in v njegovem glavnem uredniku g. Rastu Pastoslemšku najhujša na-sprotnika. Na prvi napad »Slovenskega Naroda« na mariborski oblast smo od-govorili v našem listu s stvarnim član-
kom g. dr. Fipusa, ki ni povedal le šte-vilk, katere je zahteval g. Pastoslem-šek, ampak izpodbil od vrste do vrste vse Pastoslemškove argumente proti mariborski oblasti. Pričakovali smo, da bo g. Pastoslemšek po tem odgovoru vtilnil, toda kakor kaže njegov uvod-nik v 271 številki »Slovenskega Naro-da« z dne 1. decembra »Štajerc« redi-vivus? se je zagrizel v svoje tudistali-šče tako, da je slep in gluh za vsa stvar-na dokazovanja. Sicer smo vajeni pri

»Slovenskem Narodu« takih »zaletov«, katerih mu spričo njegovih zastarelih avtokratičnih in malomeščanskih tradicij ne moremo zameriti. Kdor ne napreduje in se ne razvija z dobo v kateri živi, ampak ostane v svojih prvotnih začetkih izza 90 let prošlega stoletja in promatra naše današnje življenje v svobodni Jugoslaviji z istega vidika, kakor ga je promatral v stari Avstriji, ta naravno ne more pojmiti, da štajerski Slovenci ne vidijo v Ljubljani več svoje Meke, ampak se čutijo kot Jugoslovenci enakovredne bivšim Kranjcem ter poznajo razen svojega pokrajinskega središča (Maribor) le eno prestolico in le en center — Beograd.

Gospod Pustoslavšek vidi v naši zahtevi po samostojni mariborski oblasti in po osamosvojitvi Maribora od Ljubljane kampanilizem in partikularizem ter se pri tem prav nič ne zaveda, da nismo mi kampanilisti in partikularisti, ampak da je to on sam; da, še več, da je on sam celo — separatist, ker trepeče kakor oni famozni ljubljanski »kulturni delavci« pred »demontiranjem« Slovenstva. Mi štajerski in predvsem mariborski Slovenci nimamo takih »kulturnih delavcev«. Mi smo prej kakor Slovenci Jugoslovenci, kakor je bil to naš rojak Staniko Vraz že v sivini prošlega stoletja in kakor je njegov naslednik naš dr. Ilesić. In radi tega, ker smo prej Jugoslovenci kakor pa Slovenci, vidimo v plemensko zaokroženi, enotni in avtonomni Sloveniji največjo nevarnost separatizma, ki bi nas, radi naše oddeljenosti od ostalih bratskih pokrajin stalno odtujeval popolnemu združenju v eno samo harmonično narodno celoto od Mure do Vardarja. To je narodni moment, ki nas sili, da odločno proti komurkoli branimo našo zahtevo po mariborski in ljubljanski oblasti. Poleg tega momenta pa je še drugi, zelo važen in to je — gospodarski moment.

Kakor pozna Rim v celi Julijski Benečiji samo Trst in dobi od njega le Trst vse koristi namenjene za Julijsko Benečijo, tako pozna tudi Beograd danes v Sloveniji samo Ljubljano in kar je dal Beograd Sloveniji, to je dal Ljubljani, vsi drugi kraji, vsa druga mesta, a predvsem še Maribor, niso imeli od vsega tega čisto nič. Ljubljana je dobila univerzo, tehniko, srednjo obrtno šolo, trgovsko akademijo, konzervatorij, dramsko in operno gledališče itd. Kaj so dobila ostala mesta? Kaj je dobil specijelno Maribor? Niti ene srednje šole; še za trgovsko šolo se je moral bitti, znano pa je, kako se je še posebno moral bitti za žensko učiteljsko, ki je v Avstriji že obstajala in katerega je Ljubljana ukinila! Znano je kako se mora bitti Maribor za svoje gledališče. Ko je bila kriza mariborskega gledališča na vrhuncu in ko je beograjski

ska vlada bila pripravljena to gledališče podpreti, so gospodje v Ljubljani javili v Beograd, da Maribor ne potrebuje gledališča in naj se raje zviša subvencija ljubljanskim gledališčem, kakor pa podpre mariborsko! Pa tudi sedanje gledališke krize v Mariboru je kriva Ljubljana, ki za naše kulturne zahteve nima ne smisla ne ljubezni ter ravna po svoji lastni glavi. Zaman pa je tudi prosila subvencije naša Glasbena Matica, dočim jo je ljubljanska takoj dobila. Ko so ljubljanski tehniški lantsko leto predložili, naj se prenese tehnika iz Ljubljane v Maribor v prazne prostore vojaške realke, je Ljubljana vzdignila strašen hrup in stvar je propadla, čeprav bi bila v korist tehniški in tehnikom. Znanih je nešteto slučajev, kako je Ljubljana razveljavila sklepe tukajšnjih uradov, predvsem stanovanjskega na korist Nemcev, celo tujih državljanov, katerih, čeprav so tu na našo škodo, ni bilo mogoče poslati čez mejo. In če je danes tu še toliko Nemcev in če dvigajo še tako oholo svoje glave, je tega kriva zopet Ljubljana, ki za naše prošnje in nasvete, da se v Mariboru ne more postopati po istih metodah kakor v Ljubljani, ni imela smisla ne srca. Krivo temu pa je bilo v veliki meri ravno »Slovenski Narod«, ki je vedno zagovarjal to postopanje in o kakih nemški nevarnosti na Štajerskem, osebno v Mariboru ni hotel slišati ničesar. Ravnotako je Ljubljana poskušala, da se je v njej pričelo zidati. Prisilila je banke in milijonska podjetja, da so pričela zidati, prisilila druge. Za Maribor teh zahtev ne le ni uveljavila, ampak dovolila celo vsem možnim bankam itd., da so zasedla na škodo stankov stanovanjske prostore za svoje urade in druge lokale in tako še povečale stanovanjsko bedo. Krivda Ljubljane pa je končno tudi, da je ostala še nadalje v nemških rokah naša največja mariborska pivovarna. To je par konkretnih slučajev, našli pa bi jih lahko še na stotine. Ljubljana za potrebe Maribora in Štajerske ni imela niti trohice smisla. Niti potrudila se ni, da bi proučila naše razmere, ampak nas je vladala le po svoji prevdarnosti

H koncu pa naj se ozremo še na vprašanje narodnostnega razmerja, katero g. Pustoslavšek in g. Vlašič v »Sl. Narodu« tako podčrtujeta. Ta dva gospoda sta naenkrat spoznala grozno nevarnost, ki preti našemu ozemlju od samostojne mariborske oblasti, »katero bodo dobili v roke Nemci in nemčurji«. Tiisti »Slovenski Narod«, ki je trdil poprej, da na Štajerskem ni več nemške nevarnosti jo sedaj naenkrat zopet priznava in podčrtuje; kje je tu logika? In končno mislimo, da o naših razmerah nimamo nikake pravice pisati človek, ki se od osvobodjenja do danes sploh še ni podni ogledoval moderni Zagreb, sem videl, da tudi zagrebške velikomestne ulice pometajo ženske. Zagreb vendar noče biti balkanski. In vendar: postavite v mariborske ulice žensko z metlo, v hipu bi občinstvo pomedlo, češ, da je to nedostojno, ženske, listim ljudem se zdi zopet samo ob sebi umevno, da ima gostilničar brihke natakarice za vabo gostov. Taki smo pač ljudje...

Naj bo začasno dovolj teh zunanosti. Že v soboto dopoldne smo namreč hiteli še v Narodno skupščino. Videli sem med vojno dunajski parlament in sem bil torej prav naravovoden kakšna je naša jugoslovanska skupščina, ki so jo v naglici postavili, oziroma adaptirali iz konjske jahalnice po prevratu. Vhod je dokaj čeden, tudi nasadi okrog stavbe pričajo, da jih je zamislil dober esthet, vse ostalo pa je seve primativno, a vendar dokaj praktično urejeno. Tudi kuloar imajo, ki pa je seve mnogo preozek in premajhen. Pa kaj nam je treba v začetku cilindra, če lahko živimo tudi s priprosto čedno obleko. Klubi imajo precej prostorne sobane za svoje delo. Pogledal sem v dvorano demokratskega kluba, kjer so se vrata neprestano odpirala in zapirala, pred njo je stalo vse polno občinstva, vlasti tudi kmetov. V dvorani pa je bilo, kakor v čebeljnjaku. Vse polno gruč, kjer so poslanci konferirali z raznimi odposlanci, večinoma kmeti, ki so jim razlagali svoje tožnje. Drugod so zopet diktirali, pisali razne predloge itd. Na-

trudil, da bi se osebno prepričal o naših razmerah, ampak jih proučuje — iz Ljubljane. G. Pustoslavšek misli gotovo, da se od osvobodjenja ni nič spremenilo ter da je Maribor še vedno nemški Marburg in Štajerska še vedno Steiermark. Ne, gospoda, misliti, da bodo Nemci dobili nadmoč v mariborski oblasti ni le naivno nepoznavanje razmer, ampak je direktno zločin storjen na našo škodo pred inozemstvom, ki bo po takem pisanju dobilo vtis, da je Spodnja Štajerska z Mariborom res nemška. Take konstatacije mora biti peščica štajerskih in mariborskih Nemcev, ki nikjer ne prihaja niti v poštev res vesela. Vsa jugoslovanska Štajerska nima niti 15.000 pravih Nemcev in teh 15.000 posili Nemcev naj bi dobilo nadoblast nad pol milijonom Slovencev! Tega menda niti g. Pustoslavšek sam ne veruje. Ne, gospodje Ljubljaničani, do odpora proti mariborski oblasti vas ni privedel niti en sam resničen in neselbičen, še manj pa naroden nagib, do tega odpora vas je privedel strah pred škodo, ki jo bo lahko imela Ljubljana od naše osamosvojitve, ker ne bo mogla več sama vtakniti v žep vse, kar se da v Beogradu Sloveniji in ker nas ne bo mogla več gospodarsko izrabljati. To je pravi vzrok in nič drugega. Končno pa mislimo, da imamo pravico samoodločbe, da lahko sami zase skrbimo in ne potrebujemo ljubljanskih jerobov.

Anonymus.

Deca deci

Kadar pridete iz šole domov, vam pripravi mati toplo kosilo, da utešite lačni želodec. Kadar se v šole prostem času nagirate in utrudite od vesele zabave, prožite materi roke, da vam odreže kos kruha, pridene morda še jabolko ali sladko hruško. Preden greste spat, dobite toplo večerjo in zjutraj, preden se odpravite v šolo, vas čaka tečen zajutrek.

Toda pomislite, da bi se vam zgodilo sledeče: prišli bi lačni iz šole domov in bi gledali okolo, kje je kosilo, pa bi vam dejala mama: »Nimam moke, ne masti, ne krompirja, da bi bila lahko pripravila kosilo. Lačen moraš ostati!« In prav tako bi vam govorila za večerjo, malico, zajutrek. Kaj bi vi počeli? Debele solze bi se vam usule po licih, a solze bi vas ne nasitile. Lačni bi bili še vedno. Šli bi morda celo k sosedom in prosili, da vam podari kruha. Ali če bi vas sosedje napodili, pomislite, kako bridko bi bilo to. Toda če bi sosedje odprli svoje omare in skrinje in bi vam dali kruha in mleka, kako bi vam bilo to všeč!

Ali hvala Bogu, vam ni treba stradati, ni vam treba prositi pomoči pri sosedih. Vsega imate dovolj! Vsak dan se lahko najeste do sitega; poleg tega imate toplo obleko, imate prijazen dom! In na Mi-

klavža boste imeli še preko potrebne mere, saj pričakujete, da vam bo prinesel sv. Miklavž zvrhan krožnik dobrih stvari, morda tudi igračo, novo obleko, tople nogavice in še marsikaj lepega.

Ali daleč od nas, v naši zaščitnici, veliki Rusiji, je na milijone otrok, ki so dan na dan lačni, ki bodo tudi na Miklavžev dan lačni tako, da bodo umirali od lakote, ki v hudi zimi, kakršna je v Rusiji, zmrzujejo, ker jih ne ščiti topla obleka, ker morajo prebivati v mrzlih neprijaznih hišah. Ti vaši mali bratje in sestre ne poznajo veselega pričakovanja na Miklavžev večer ne poznajo vriskajoče radosti, kakršne boste na Miklavževo zjutraj polni vi, ko boste zagledali Miklavževe darove. Oni begajo lačni in premuženi po zasneženih poljih in gozdih velike Rusije. Strahotno je njihovo življenje! Pomislite nanje in pomislite nase! Ko sedate vi h kosilu in večerji v topli sobi, se potikajo oni po polju in gozdu kakor preplašeni zajci, da si poiščejo izpod snega nekaj za hrano; k legatu vi spat, se stiskajo eni pod visokim drevjem in se zarivajo v grmovje, kjer prenočujejo; ko vi zajtrkujete in se odpravljate v šolo, se oni zopet napravljajo bosi in napol nagj dalje in dalje, da iščejo hrano, da iščejo pristrešja. Pomislite le, da bi zadela vas takšna grozna usoda!

Deca! Glas o stradojoči in zmrzujoči ruski deci gre po vsem svetu, je prišel do vseh otrok, ki so tako srečni, da jim ničesar ne manjka. In ti otr. so ravnali kakor bi ravnali dobri sosedje z vami, ko bi jih prosili kruha. Dali so ruski deci, kolikor so zmogli. Vaši mali sodržavljani v Srbiji in na Hrvaškem, v Vojvodini in Dalmaciji, Bosni in Hercegovini so se dvignili in pričeli nabirati za svoje brate in sestre v Rusiji. A ne le ti. Vsa deca po Ameriki, Angliji, Franciji, Italiji, Nemčiji in po vseh ostalih državah širnega sveta zbira za rusko deco, izpolnjuje z dejanji besede našega Izveličarja ki je dejal: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe«.

In ti, slovenska deca? Ali hočeš zaostati v ljubezni do svojega bližnjega za otroci ostalega sveta? O, poznam tvojo dobrosrčnost in usmiljenost, poznam tvoje sočustvovanje s trpečimi, zato te pozivam, da stopiš tudi ti v krog onih, ki pomagajo ruski deci.

Sedaj imaš še čas, da poprosiš sv. Miklavža da priloži k darovom zate še mal dar za rusko deco. Če prav zaupljivo in iskreno prosi vsa slovenska deca sv. Miklavža, naj prinese še za rusko deco po 1 dinar, ki ga boste potem izročili v šoli, tedaj sem prepričan, da ne bo zaostajal dar slovenske dece za darovi druge.

Slovenska deca, pomagaj ubogi ruski deci, pomagaj onim, ki trpe po nedolžnem lakotu in mraz.

Pokr. namestnik: Iv. Hribar s. r.

Dr. Avg. Reisman:

V Beogradu.

(Društvo)

Zdi se mi, da imajo čisto prav. Tudi tiste »ovabčice« je cvrl moški z nekim dedkom, ravno tako so krožnike pomivali in brisali moški, seve brez običajne črne obleke naših natakarjev s stisnjenimi madežev. Vsi so bili snažni, postrežljivi, točni in skrajno uljudni. Po stenah so visele razne slike iz srbskih junaških bojev, prof. Voglar nam je povedal, da je to obenem tista znana goslinja, kjer so se shajali vsi srbski zarotniki, že pod Obrenović in tudi Princip je tamkaj zasnoval s tovariši svoj usodni atentat. Bili smo torej v sobani, kjer je bil pravzaprav prvi realni začetek dela za naše osvobodjenje.

Ko smo stopili zopet na ulico, pa sem doživel presenečenje, ki ga še danes ne morem prav umeti: videl sem, da v Beogradu pometajo ceste izključno ženske, kar ne morda kake muzejske starke, kot so običajno naši pometalci, ampak dekleta in žene v najkrepkejših letih, in nihče, vsaj noben Beograjec, se ni med tem začudil. Zamislil sem se: svet je čuden, v gostilnah in kavarnah ne smejo streči, ceste pa lahko pometajo. Seveda naši brihni zapadni kulturni bratje vedeli kratek odgovor: so pač balkanci! Tudi jaz sem skoro tako mislil, ko pa sem si čez tri

to smo hoteli prisostvovati seji skupščine, kjer so imeli podati zastopniki klubov izjave o mobilizaciji proti Madžarski. Galerija, ki ni večja kot galerije predmestnih gledališč, pa je bila že zasedena in trebalo je energičnega posredovanja, da so nas spustili na klopi v dvorani sami, ki je tudi popolnoma priprosta.

Poslancev je seveda manjkalo vse polno, pač pa so bili prisotni vsi ministri, naši demokratski poslanci in tudi dr. Koruna sem opazil z Golouhom. Najboljši vtis pa napravila skupščina zopet s tem, da nudijo poslanci prav pestro sliko: med galantnimi, fino oblečenimi se domače in samozavestno sučejo kmeti v pestrih narodnih nošah, muslimani s svojimi turbani in Bosanci s fesli. Tudi pravoslavni popovi je precej med njimi. Ko bi volilec videli življenje v našem parlamentu in vse tisto ogromno težko, ter odgovornostipolno delo, ki je mora vršiti poslanec in vseh politik, bipač vse drugače izbirali stranke in kandidate. Imel sem vtis, da saj po klubih naše skušine pridno in pošteno delajo.

Bilo je že pozno čez poldne, ko smo dovršili svoj dopoldanski program in se končno napotili h kosilu. Z Ignotusom sva bila povabljeni v Oficijski dom. Prišla sva med same mlade očake, ki so letos dovršili vojno akademijo. Bili so znešeni prav z vseh vetrov naše domovine, Slovenci, Hrvati in Srbi.

Fantom se je videlo, da so prišli iz druge šole, kot so bile avstrijske kasarne. Kazali so naravno, fino in neprisliljeno obnašanje. Tudi zanimalo jih je vse iz našega javnega življenja; poleg obednice imajo svojo lepo oficijsko čitalnico, ki pa ne zeva tako praznote, kot mariborska, katero obiskuje samo kak star penzionist. Tudi hrana mi bila ne izbrična in ne ekzotična, ampak zadostna in tečna. Obednico ima nek zasebnik v zakupu, kateremu plačujejo le pet dinarjev za obed. Torej, zopet nov dokaz, da beograjsko življenje res ni tako silno drago.

Popoldne pa smo se peljali s parnikom v Zemun. Med Beogradom in Zemunom imajo namreč doslej en sam železniški most, zato vršijo ves ostali promet parniki, ki vozijo neprestano med Zemunom in Beogradom. Na val na parnike je posebno zjutraj in zvečer velikanski. Tisoče delavcev, uradnikov in drugih goni na večer stanovanjska beda iz Beograda v Zemun, druge zopet obratno. Mi smo se peljali sredi popoldneva, ko je ravno najlepše sijalo sonce. Vel je precej močan veter, in tako smo imeli divno vožnjo čez Savo in nato po Donavi. Zemun pa je precej dolgočasno mesto, pozna se mu, da je bilo dolgo pod avstrijskim režimom, sedaj pa se tudi razvija ravno radi bližine Beograda.

(Dalje prih.)

Novi stanovanjski zakon

Tretja sekcija zakonodajnega odbora je na svoji zadnji seji sprejela načrt novega stanovanjskega zakona ter se lahko reče, da je s tem stanovanjski zakon več ali manj odpravljen z dnevnega reda.

Sekcija je sprejela zakonski načrt v glavnini tako, kakor ga je sestavil demokratični klub na svoji seji, kateri so prisostvovali tudi eksperti ministrstva za socialno politiko. Na ta način ostane sedanje stanovanjska uredba z malimi izpremembami do 1. januarja 1923 v veljavi. Do tega roka ostane v veljavi dosedanja najemnina in razpolaganje z lokali. Izpremenilo se je le v toliko, da lahko posestniki del obrtniških lokalov odpovejo, če bi jih najemnik lokalov res ne potreboval za izvrševanje svoje obrti.

Od 1. januarja 1923 do 1. januarja 1925 ostane v veljavi dosedanja stanovanjska uredba glede oddaje in zadržanja stanovanj in lokalov, pač pa se bo na novo določila najemnina. Če bi se med posestnikom in najemnikom ne moglo doseči sporazuma, predvideva zakon izvoljeno sodišče, kateremu bo minister za socialno politiko sestavil pravilnik in ki bo v stanovanjskih zadevah odločeval.

Nove zgradbe stanejo tudi v nadalje oproščene vseh omejitev ter uživajo še nadalje vse dosedanje beneficije, kar se tiče davka.

Sekcija je nadalje sprejela tudi vse pozitivne odredbe tega zakona o ustanovitvi fonda za zgradbo malih družinskih stanovanj, o nadzorstvu in dobavi gradbenega materiala itd.

Zanimivo pa je, da sekcija ni odobrila poblaščenja, katerega je zakon v predlogu dajal vladi, da lahko od 1. 1925 do 1927 podaljša posamezne vrste zakupov. Beograjska »Politika« piše, da ima potem takem novi zakon značaj likvida- cije vseh zakupnih odnošajev in če v tisti ku časa ne bo kakih novih izprememb, bi moralo po 1. januarju 1925 nastopiti normalno stanje.

Politične vesti.

* **Dr. Spalajković — minister zunanjih del.** G. Pašić je designiral za ministra zunanjih del dr. Spalajkovića, kateri je bil med vojno srbski poslanik v Petrogradu. Pri imenovanju dr. Spalajkovića, je vodila Pašića ideja, da se morajo rešiti sporna vprašanja z Italijo. Zato bi pa bil Spalajković najposlednejši, ker je bil v Petrogradu diplomatski tovariš današnjega italijanskega zunanjega ministra, markiza Della Torrette.

* **Protij in afera polkovnika Vasića.** Korupcijska afera polkovnika Vasića na Dunaju, je naša političnega advokata v osebi separatističnega Misije g. Stojana Protija. Protij namreč v zadnjem »Radikalu« napada finančnega ministra dr. Kumanudija, ker je obdal polkovnika Vasića z »državnimi špijoni«. G. Stojanu ne ugađa, da je dal finančni minister polkovnika Vasića pod nadzorstvo. Z ozirom na te prisrčne vezi med koruptnim polkovnikom in edino zveličavnim prerokom Stojanom je brzojavil g. Matović, inspektor finančnega ministrstva, ki je odkril Vasićevo korupcijo, beograjski »Politiki« sledeče: »Lopovi so našli v osebi smešnega gospoda Stojana Protija dobrega zaščitnika. Vaš članek ni popoln. Vse, kar sem storil, sem storil kot član komisije, ne pa kot državni špijon — da preprečim ordinarno lopovščino Miedraga Vasića, prijatelja Stojana Protia. Kakor hitro se vrnem, bom odgovoril Stojanu Protiju. Boža Matović!« Vzvišeni bošer klerikalne avtonomistične politike, pravoslavna oproda vatikanske politike g. Stojan Protij, je postal tudi protektor korupcije, pod pogojem seveda, da jo izvršujejo njegovi pristaši. Videti je, da se je naučil od svojih klerikalnih bratcev glavni nauk klerikalne politične morale: si finis est licitus, etiam media sunt licita!

* **Volitev ministrskih kandidatov v demokratičnem klubu.** V demokratičnem klubu se je vršilo tajno glasovanje kandidatov za ministrska mesta. Volili so najprej kandidata za mesto ministra notranjih del. Izvoljen je bil z ogromno

večino Sv. Pribečević, ki pa je izjavil, da ne sprejme tega mesta. Za kandidata sta bila tudi enoglasno izvoljena g. Kumanudi in g. Davidović. G. Davidović je takoj izjavil, da ne sprejme kandidature. Klub je poveril omenjeni trojici sestavo liste nadaljnjih kandidatov. Trojica je po kratkem konzultiranju s poedinimi člani kluba, predlagala za kandidate dr. Krstelja, dr. Žerjavo, dr. Voja Marinkovića in Živko Rafailovića. Klub je enoglasno in z aklamacijami predlog sprejel. Klub je zopet predlagal v tem delikatnem vprašanju enotnost postopanja, politično moč in disciplino.

* **Zahteve samostojnih.** Samostojna kmetijska stranka je te dni označila svoje stališče glede programa o koalicijski vladi. Kot glavno vprašanje postavlja izenačenje zakonov za vso državo, kar bi se moralo po njenem mnenju izvršiti prej kakor pa izvesti volilni zakon.

* **Povrnitev po zasedbi povzročene škode na Madžarskem.** Posebni odbor reparacijske komisije, ki je imel nalog, doznati škodo, ki so jo povzročile razne inozemske čete ob priliki zasedbe, je svoje delo dokončal ter se vrnil te dni v Pariz. Kakor poročajo listi, se je cenila povzročena škoda na 100 milijonov kron. Ta vsota se bo baje odbila od vojne odškodnine, katere mora plačati Madžarska.

* **Amerika in Zveza narodov.** »Chicago Tribune« javlja iz Washingtona, da je senator Borah prišel z opozicijo proti družbi narodov po načrtu Hardinga. Tako družbo udeležiti bi bilo mogoče samo s pogodbo in ta bi se morala predložiti senatu.

* **Ameriški konzulat na Dunaju.** Kakor doznava »Neue Freie Presse« se bo sedanja ameriška misija na Dunaju preosnovala v konzulat.

* **Demobilizacija v Porenju.** Dne 26. novembra je odpotoval prvi transport demobiliziranih ameriških vojakov iz Porenja v domovino. Transport je štel 600 mož. V prihodnjih dneh zapuste tudi ostali ameriški vojaki Nemčijo ter se vrnejo v Ameriko.

* **Obupen položaj.** »Arbeiter Zeitung« prinaša na prvi strani poziv socialno-demokratske stranke in soc. dem. frakcije okrožnega delavskega sveta, v katerem navaja, da morajo biti zadnji dogodki vladi in posedujočemu razredu grozen opomin in svarilo, ter da se mora končno poslužiti vseh sredstev, da se nadaljno padanje avstrijske valute ustavi. Dasi ravno se morajo ti izgrede obsojati, vendar ostaje dejstvo, da je bil to čim pomanjkanja in obupa, ki dokazuje, da zahteva vedno maraščajoci obup ljudskih mas takojšnjo in brezpogojno izpolnitev zahtev socialnodemokratskega finančnega programa.

Zanimivosti.

Polnočni strah. — Opeharjen žid.

Dandanes je sicer praznovrje že precej izginilo, toda razne stare device in druge prepobojne ženske še vedno verujejo v prazne vraže. Največji strah pa jian povzročajo vračajoči se mrtvi, ki ne najdejo miru na onem svetu. V neki zakotni vasi na Tirolskem je živel v starodavnem gradu oskrbnik, ki je že dalgo časa sam gosopodaril na tem posestvu. Gospodar se nahaja nekeje v inozemstvu. Bil je čudak svoje vrste in ljudje so o njem marsikaj govorili. Pri vsem tem pa je bil še šepav ter je hodil po bergljah. Nekega dne je v svoji sobi nenadoma umrl. Edina ženska, ki je do tedaj onemoglemu oskrbniku stregla, je zapustila grad ter se preselila v bližnjo vas. O gradu so se po smrti oskrbnika širile grozne novice. Hromi oskrbnik se o polnoči vrača v grad ter hodi iz sobe v sobe ter še mnogo drugih takih reči so vedeli pripovedovati, da so se marsikomu ježili lasje. Nikdo si ni upal ponoči v grad. Pred nedavnim časom pa je privedla pot v ta kraj nekega potnika, ki se za take »babje čenče« ni mnogo zmenil. Iskal je prenočišča. Kakor je pač že navada v takih vseh, ni mogel nikjer dobiti sobe. Povedali so mu pač, da je v gradu pet sob popolnoma opremljenih, toda — bog nas varuj — tam straši. Popotnik se za dobre nasvete previdnih in bogaboječih domačinov ni zmenil ter se

napotil v grad. Niti blagoslovljene sveče in vode ni hotel vzeti seboj. Dospevši v grad si je natančno ogledal vse sobe. Nikjer ni našel ničesar sumljivega. Mirno je legel v posteljo, položil samokres in vžgalice na mizico ter zaspal. Krog polnoči ga je zbudil nenavaden šum, ki je prihajal iz druge sobe. Slišale so se stopinje človeka, ki hodi po bergljah. Hrabrega popotnika je preletaval mraz in jedva si je upal še dihati, ko so koraki prihajali vedno bližje. V roko je vzel samokres in čakal. Zdaj — zdaj je stopil v sobo. Tu — strah se vedno bolj bliža postelji. Potniku so se ježili lasje. Mrzlično je pritisnil samokres — strel je odjeknil v praznih sobah, koraki so se oddaljevali, potem pa je bilo zopet vse tiho in mirno. Preplašeni potnik se je kopal v znoju. Prižgal je luč, gledal po sobi, a nikjer ni našel nobenega sledu. Težko je čakal dneva. Ko se je zdanilo je še enkrat pregledal vse sobe. Nikjer nič! Ze je spravil svoja šila in kopita in nameraval zapustiti neprijetno prenočišče, ko je zapazil na hodniku — kapljo sveže krvi. Od kod kri? Se enkrat je vse preiskal in našel še par kapljic krvi. Sled ga je vodila v zapuščenem kuhinjsko shrambo, katero je s silo odprl. Tu torej mora biti strah! Začel je premetavati stare zaboje in končno je res našel ježa v mlaki krvi! Ta strah, je torej vznemirjeval vso vas. Slučajno je strel iz samokresa ježa zadela, na kar se je jež zatekel v svoje skrivališče, kjer je zadobljeni rani podlegeti.

Žide sicer splošno smatrajo za najpremetnejše trgovce, vendar pa tudi oni včasih pošteno nasadejo. Tako se je zgodilo nekemu Abrahamu G. v Pešti. Trgoval je s staro obleko. Nekega dne je čakal pred univerzo ter vprašal vsakoga po stari obleki. Pri tem je nalezal na dva visokošolca, vesela ptica, ki sta takoj sklenila, da skopega žida malo nabrišeta. Eden izmed njih je naročil Abrahamu, naj pride prihodnji dan na njegovo stanovanje po staro obleko. Imel je res neke stare hlače. Ko je Abraham odšel, sta obvestila še par sličnih Abrahamovih potomcev, naj pridejo ob določenem uri v stanovanje po staro obleko. Že pred določenim časom je potrkal na vrata podjetni Abraham ter si začel ogledovati hlače. Upal je, da napravi dobro kupčijo ter ponudil za hlače 10 kron. Ko sta tako barantala, se je oglasil tudi povabljeni Izak. Abrahamu Izakov prihod seveda ni bil nič kaj všeč. Med obračanjem in pregledovanjem je Abraham opazil, da se nahaja v hlačnem žepu srebrni denar, na katerega je dijak najbrže že pozabil. Seveda ni vedel, da je dijak našel dal v žep dve srebrni kroni. Tudi Izak je seveda slišal žvenket srebra in je hotel za vsako ceno kupiti hlače. Ponudil je takoj višjo ceno; kmalu se je med obema vnel prepir. Kjer se dva prepirata, se tretji veseli. Med tem je prikreval še Izidor, tretji konkurent. Ker je tudi on spadal k prebrisanemu rodu Abrahamovih potomcev, tudi njemu ni ostal žvenket srebra neopažen. Seveda se je tudi on takoj poglobil v kupčijo ter v ponudbi prekosil oba nasprotnika, ki sta jezna in bleda popustila ter izplačal za stare hlače 400 K, češ, več niti nove niso stale. Odhajajoči Abraham je še med vratmi zaklical dijaku, naj pregleda žepa, če ni morda kaj pozabil. Ta opomin je bil seveda nepotreben, ker je dijak takoj po sprejemu plačila kljub vsem protestom žida, izpraznil žepa. Tako je plačal žid, misleč, da kupi s hlačami srebrni zaklad, dvojno kupno ceno za stare ničvredne hlače.

Dnevna kronika.

— **Proslava 1. decembra v Ljubljani.** V četrtek dopoldne se je vršila v stolni cerkvi svečana maša v proslavo narodnega praznika našega ujedinjenja. Cerkvenemu opravihu so prisostvovali zastopniki vseh uradov, vojaštva, raznih prometnih, trgovskih in kulturnih korporacij češkoslovski konzul dr. Keneš in dr. Predpoldne so bile službe božje tudi v pravoslavni in evangeljski cerkvi. Po šolah so obhajali interne slavnosti, združene s pomembnimi prihodnostnimi predavanji. Mesto je bilo v zastavah. Trgovine in uradi so bili za-

prti. Že na predvečer praznika sta bili v dramskem in v opernem gledališču slavnostni predstavi, na dan praznika pa se je vprizorila v opernem gledališču »Prodana nevesta«. V veliki unionski dvorani je priredila ljubljanska sekcija Jugoslovenskega novinarskega združenja slavnosten koncert v proslavo narodnega praznika. Nastopilo je poleg več odličnih solistov šest ljubljanskih pevskih društev. Prireditve so se udeležili oficijelni in narodni krogi. Dvorana je bila popolnoma razprodana.

— **Proslava 1. decembra v Splitu.** Na praznik ujedinjenja je imel Lurjo Vojnović v splitskem gledališču krasno uspešno predavanje o jugoslovenskem nacionalizmu. Omenjal je, da ima tvoriti Dalmacijo, kjer se spajajo romanske tradicije s slovanskim srcem, podlago za preporek naše domovine.

— **Pašić pri kralju.** Predsednik vlade, g. Nikola Pašić je bil na praznik ujedinjenja ob 12. uri na dvoru, kjer je čestital kralju Aleksandru na državnem ujedinjenju.

— **Na pomoč revni deci.** S Ptujkega polja nam pišejo: Zima se je pojavila pri nas z vso strogostjo, pri pomožnih kmetičkih delavcih, ki zaslužijo na dan samo po par kron pa ni niti najpotrebnejšega, še manj pa jim je mogoče misliti na obleko za svoje uboge šolobvezne otroke, ki so vsled tega nagi in bos, tako, da niti šole ne morejo posočati. Radi tega bi si človekoljubi stekli velikih zaslug, če bi ustanovili poseben fond, ki naj bi skrbel za potrebno toplo obleko tem revčkom. S primerno prošnjo bi se dalo v ta namen zainteresirati morda tudi vladne kroge, ki bi gotovo bili pripravljeni izposlovati primerno državno podporo za zmružujočo deco. Opozorjamo na ta obupen klic s Ptujkega polja vse naše merodajne faktorje!

— **Obsodba komunistov.** Sodišče prve stopnje je odobrilo rešitev mestnega sodišča v Beogradu glede obsodbe Koste Novakovića, bivšega komunističnega poslanca, in Milana Kušića, trgovskega agenta, ki sta bila svojčas aretirana radi komunistične propagande.

— **Pravda Zemljič contra Rebernika.** Tožba učitelja Zemljiča proti bivšemu klerikalnemu gerentu v Zrkoveh, Reberniku, o kateri smo že poročali, je končala te dni s popolnim porazom Rebernika, ki je moral plačati vse sodne stroške ter še 2000 K za »Gospodarski Zvon«. To je bila menda že tretja pravda, katero je Rebernik izgubil v letošnjem letu. Morebiti ga bo sedaj minilo veselje do pravdanja.

— **Divjačina ob Dravi.** Zadnje dni je bilo ob Dravi okrog Dolgoš nenavadno veliko divjih gosi, rac in žerjavov. Ker pa je zapadel sneg in je nastal hud mraz so precej varne pred lovcem. Redčijo jih, kakor nam poročajo le divji lovcem s Ptujkega polja, ki se tudi mrazu in temne noči ne boje.

— **Iz Lažtersberga nam poročajo,** da tamkajšnji trgovec g. Milan J. ne pozna nobenega narodnega praznika, ampak ima vedno dosledno odprto svojo trgovino ter jo je med odprto seveda tudi na praznik ujedinjenja 1. 12. m. Upamo, da se bo s časom že še poboljšal.

— **Iz Brezja.** V šolskem okolišu Device Marije v Brezju pod Mariborom je odreklo 42 studencev, tako, da morajo hoditi ljudje v Dravo po vodo.

— **Nova jugoslovenska iznajdba.** Brata Radošević v Sarajevu sta iznašla novo vrsto aeroplanov. Ti aeroplani nimajo niti zračnega vijaka, niti krmila. Prvi poizkusi so se dobro obnesli ter je treba izpolniti samo še posamezne dele. Ta iznajdba znači velikanski napredek v avijatikah.

— **Vzdrževanje ruskih beguncev v Jugoslaviji.** V ponedeljek dne 28. p. m. je obiskal ministrskega predsednika g. Pašića angleški poslanik Young v svrhu ureditve vzdrževanja ruskih beguncev v Jugoslaviji ter nadaljnjega sprejema 3000 Wranglovih vojakov. O tem se bo še vršilo posvetovanje v ministrskem svetu.

— **Židje postajajo poljedelci.** Iz Ode-se poročajo, da se je v tamošnji okolici naselilo krog 2000 židovskih družin, ki se bavijo izključno s poljedelstvom in pridelovanjem tobaka.

— **Poziv. Javno vprašanje vsem gg. kolegom zdravnikom, včlanjenim v »Sl. zdravniškem društvu v Ljubljani«.** Iz dejanskih potreb smo si osnovali »Zdrav. društvo v Mariboru«. Število zdravstvenih in zdravniških vprašanj, ki naravnost kriče po razpravi in odločitvi postaja vedno večje. Faktorji, ki so bili pred vsem poklicani, da skrbijo za njihovo rešitev, so, odkrito povedano, odrekli. Nezadovoljnost velikega števila zdravnikov, da se pri raznih volitvah odločuje le po volji posameznikov, je vedno rasla. Oddaljenost od Ljubljane in posebno obmejne narodne potrebe so v celoti s poprej omenjenimi vzroki vplivala na ustanovitev našega društva. S tem korakom pa nismo nameravali povzročiti nobenega razkola med slovenskimi zdravniki, ampak hoteli smo le doseči intenzivnejše skupno delovanje vseh slovenskih zdravnikov, poglobitev znanstvenega delovanja in določitev smernic za povzdigo narodnega zdravja. Na naš prijateljski poziv »Slov. zdr. društvu v Ljubljani« k skupnemu delu prejeli smo sledečo resolucijo s sledečim pojasnilom: »Slov. zdravniško društvo v Ljubljani je in ostane društvo za vse slovenske zdravnike v Sloveniji na podlagi dosedanjih društvenih pravil. Ker je vstop in izstop iz društva prost, je vsakemu slobodno, ali ostane v društvu ali ne. Pač bomo pa podpirali vsako znanstveno združenje slovenskih zdravnikov in sodelovali v njih znanstvenem stremljenju. Vsako cepljenje slovenskega zdravniškega društva v samostojne sekcije se pa odklanja.« »Na odborovi seji 10. nov. 1921. so se določili delegatje za ev. dogovore z mariborskimi kolegi na podlagi te resolucije. Te dogovore smatramo za zelo važne, ker bi kakšna eventualna odcepitev vzela štajerskemu (!) kolegom vse pravice, ki so priznane slov. zdrav. društvu v Ljubljani, kot zastopniku slovenskih zdravnikov.« Ker je ta resolucija velika žalitev »Zdrav. društva v Mariboru« in ustvarja nepotreben razkol med slovenskimi zdravniki in ker bi utegnil ta korak ljubljanskega zdravniškega društva usodepolno vplivati na razvoj zdravniških razmer, si usojamo vprašati vse gg. kolege, ki dne 28. oktobra 1921. niso bili navzoči na obnem zboru »Slov. zdrav. društva v Ljubljani«, ali soglašajo s to resolucijo, katero je sklenila peščica ljubljanskih zdravnikov. Maribor, na praznik narodnega ujedinjenja 1921. Dr. Bergmann, predsednik; Dr. Jankovič, podpredsednik; Dr. Dernovšek, tajnik.

— **Popravek.** V včerajšnji številki je bil tiskarski skrat posebno radodaren s tiskovnimi napakami. Izmed številnih napak v uvodniku popravil »zavrni ti svoje osebno stališče«, v »zavzeti svoje osebno stališče«. V notici »Občinsko sodišče za pobijanje draginje« se stavek »Vprašanje veljavnosti draginjske uredbe je absolutno« glasi pravilno: »vprašanje veljavnosti draginjske uredbe je obsojeto (zastarelo)«.

— **Prepovedan list.** Minister za notranje zadeve je odzvel budimpeštanskemu »Magyar Hirlap« poštni debit, ker piše proti interesom naše države.

— **Zvišanje monopolne takse na vžgalice.** Vsled najnovejše odredbe se je zvišala monopolna taksa za švedske vžgalice (katerih škatlja ima največ 60 šibic) na 24 para za vsako škatljo; pri navadnih vžgalicah (katerih škatlje imajo do 100 šibic) tudi na 24 para.

— **»Jugoslovanski Informator«.** Gospod M. E. Godowsky nas obvešča, da se je redakcija »Jugoslovenskega Informatorja« definitivno preselila v Ljubljano ter da se bo list tiskal v Zvezni tiskarni. Lastnik ostane tudi nadalje g. Auguste Picard, inženier iz Pariza, ki biva stalno v Jugoslaviji. Redno izdajanje bo pričelo 1. januarja 1922 in sicer prva dva meseca le tedensko, pozneje pa dnevno. G. Pesek je prevzel le upravo. Uredništvo »Informatorja« bo popolnoma ločeno od uredništva narodno-socialistične »Jugoslavije«, torej izvenstrankarsko. Vesti o f. i. z »Jugoslavijo« so neutemeljene, ker o eventualnih izpremeh v tem oziru odloči komaj bodočnost. Naslov »Informatorja« je: »J. I.« Ljubljana, Wolfova ulica 1.

— **Stavka v tvornici Zlatarka v Celju,** ki je trajala 4 tedne, je končana. Dne 28. nov. so se delavci vrnili na de-

lo. Dosegli so 25 odstotkov povišanja mezde. V cinkarni se je pričelo mezdno gibanje, vendar pa ni pričakovati ostrih boj, ker vlada na obeh straneh uvidevnost.

— **Vprašanje elektrarne na Savi.** V okvirju direktorija za elektrarno se je osnovala v Ljubljani petčlanska komisija strokovnjakov, ki bo proučevala vse možnosti za zgraditev elektrarne za Ljubljano na Savi.

— **Razprava zoper atentatorje na regenta.** Za razpravo zoper atentatorje na regenta, sedanega kralja Aleksandra I. je najeta velika dvorana Kolarac v Beogradu. V kratkem se bo določil državni odvetnik in branitelj. Za to razpravo vlada velikansko zanimanje, posebno ker pride na zatoženo klop veliko število obtožencev.

— **Vlom v uredništvo.** V uredništvo »Hrvatske Riječi« v Splitu so pred par dnevi vlomili dosedaj neznani zlikovci. Razbili so telefon in miže urednikov. Skušali so videti tudi v upravnishvo, kar pa se jim ni posrečilo. Policija je odredila obširno preiskavo.

— **Občinske volitve v Zagrebu.** Nove občinske volitve za mesto Zagreb, kjer je bil svoččasno občinski odbor razpuščen in postavljen vladni komisar, so razpisane za dne 11. decembra t. l. Kandidatne liste se morajo vložiti najkasneje do 3. decembra.

— **Kraj evropskega velekapitla.** Hugo Stinnes je kupil tri odlične madžarske anovnike »Magyar Ujsag«, »Az Est« in »Pesti Naplo«. Kakor znano se je Stinnes mudil na Angleškem, kjer je iskal stikov z zapadnoevropskimi kapitalisti v svrhu vzajemne eksploatacije Rusije.

— **Slov. Bistrica.** V gostilni tetke gospe Kručeve v Slov. Bistrici je nabrala na praznik ujedinjenja vesela družba iz Maribora 250 K za Jugoslovensko Matico.

— **Marenberg.** Dramatičen odsek Jugoslovanske Matice v Mariboru priredi v nedeljo 4. dec. ob 15. uri »Miklavžev večer« v dvorani gostilne Bruderman v Marenbergu z zelo zanimivim sporedom.

— **Najnovejšo D' Annunzijevo delo.** D' Annunzio je dovršil svoje najnovejše delo, ki nosi naslov »Nocturno«, katero smatra on sam za svoj najboljši duševni proizvod. To delo se je rodilo v dneh njegovega okrevanja po neki zrakoplovni nesreči, pri kateri je izgubil eno roko in je moral biti v temni sobi. D' Annunzio je narekoval delo svoji hčerki, ki je pisala v drugi sobi. Merodajni kritiki se tega najboljšega D' Annunzijevega dela niso ocenili.

— **Stavka gledaliških igralcev na Dunaju.** Udruženje gledaliških igralcev na Dunaju napoveduje za božične praznike stavko vseh dunajskih igralcev. Stavka bo materijelnega značaja, ker zahtevajo igralci povišanje gaž.

— **Kavarniške cene na Dunaju** so zadnji teden ponovno poskočile za 100 odstotkov. Črna kava s sladkorjem stane 55 kron, melange 80 kron, moka 90 kron, čaj s sladkorjem 45 kron, čaj z malinovcem 70 kron, sodavica 25 kron.

— **Rusija tiska nove bankovce.** Sovjetska vlada je dala tiskati nove bankovce po 1, 5, 15, 20, 25 in 30 milijonov rubljev. Kmalu bodo morali natisniti bankovce po 1 milijardo, da bo račun krajši.

— **Petrograd — Leningrad.** Ruski sovjeti so sklenili, da spremene starodavno ime Petrograda v Leningrad, da na ta način počaste in ovekovečijo svojega prvaka Ljennina in izbrisajo sledove nekdanjega cesarstva.

— **Direktna železniška zveza z Nemčijo.** V smislu sklepa mednarodne železniške konference, ki se je vršila v Bernu, se uvede direktna železniška zveza med Nemčijo in našo kraljevino že sredi tekočega meseca. Ta zveza se vzpostavi na ta način, da se brzovlak, ki vozi iz Münchena v Trst preko našega ozemlja, pripoje direktni vozovi, ki bodo vozili iz Jesenic preko Ljubljane in Zagreba do Beograda.

— **Zveza narodov ostane v Ženevi.** Nekateri listi so poročali, da se namerava Zveza narodov preseliti iz Ženeve na Dunaj ter da je posebna komisija, ki bi imela poiskati in najeti primerne prostore, že odpotovala tjakaj. Tajnik

Zveze narodov pa sedaj dementira te vesti ter je izjavil, da ostane Ženeva še nadalje sedež Zveze narodov.

— **Mesto bank.** V zadnjem času je nastalo na Dunaju 1.200 raznih bančnih pisarn in zavodov.

— **Razpust vojaških organizacij v Nemčiji.** Nemška vlada je sklenila, da razpusti vse organizacije, ki so nastale po razsulu prejšnje nemške armade, tako da ostane samo za notranji red potrebno orožništvo in finančna straža.

7. decembra 1921 ob 20. uri v Götzovi dvorani koncert orkestra „Glasbene Matice“.

Mariborske vesti.

Maribor, 3. decembra 1921.

— **m Himen.** Danes, dne 3. t. m. ob pol 17. uri se je v frančiškanski cerkvi poročil bivši ured. »Marburger Zeitung« g. dr. Franc Brandstetter z gđ. Fanny Bingmayer. Kot priča sta fungirala za ženina g. dr. Oskar Orsel, odvetnik, za nevesto pa g. Anton Birgmayr, veleposesnik v Mariboru. Bilo srečno!

— **m Praznovanje državnega praznika v Mariboru.** Prireditelj Jugoslovanske Matice na državni praznik v Narodnem gledališču je dobro uspela. Obisk je bil zelo dober; program je bil primeren temu slavnju in hkrati spomin Rapalla. Bil je pravi jugoslovanski večer. Slavnost je otvoril g. prof. Ribarič z lepim in pomembnim govorom o našem ujedinjenju. Vojaška godba je svirala vojaško narodno himno, ter druge slovenske skladbe, pevski zbor Glasbene Matice je pod vodstvom g. V. Deva zapel nekaj krasnih pesmic: »Čuj nas nebo«, se je glasilo kakor sveta prisega. Recitacije Igo Grudnovih pesmi so v splošnem ugajale, najlepše je rešil svojo naslogo g. M. Skrbiršek. Lep je bil solospjev »Človeka nikar«. H koncu je bila čarobna alegorična slika »Jugoslavije«, mlade devojke sredi pestre množice Sokolov in Sokolic, deklet in žen, fantov in mož v narodnih nošah, mladih kadetov z orožjem v roki... A ona se dviga sredi njih, višje in višje, dviga roke, kakor da hoče še dalje, vse dalje — kakor da hoče objeti vse one, ki še zdaj niso njeni.

— **m V pojasnilo.** Nepoučeni krogi, ki čitajo ostro polemiko katero vodimo proti »Slovenskemu Narodu«, oziroma nasprotno za mariborsko oblast ne morejo razumeti te polemike, misleč, da sta oba lista demokratska, kar pa ni res. »Slovenski Narod« že več kot leto dni ni več glasilo demokratov, ampak osebno glasilo par starih ljubljanskih liberalcev. Demokratično glasilo v Ljubljani je edino »Jutro«. To naj upoštevajo tudi naši somišljeniki, da ne bo nesporazumljenja.

— **m Ta je pa dobra!** »Straža« se zavzema za dostojanstvo tiska! Kdo bi bil kdaj kaj takega pričakoval? Tista »Straža«, ki prekoša s svojo gnjusno pisavo vse tudi najnedostojnejše liste na svetu, tista »Straža« se sedaj zavzema za dostojanstvo tiska! Zadnja »Straža« pravi namreč o Cievariću, da bi moral Novinarsko Udruženje resno razpravljati v njegovem divjaškem načinu pisanja, ki uničuje dostojanstvo tiska. To je pač največja ironija v letu 1921. po Kr. r.

— **Hotel »Meran«.** Zadnjič smo poročali o razmerah v hotelu »Meran« na Aleksandrovi cesti, ki je last zagrizenega Nemca Friedla. Friedl je radi tega osumil edinega slovenskega uslužbenca, da je bil on pisec omenjene notice, kar pa ni odgovarjalo resnici in kar smo povdarili tudi drugi dan v našem listu. Kljub temu pa je Friedl tega edinega slovenskega uslužbenca, plačilnega natakarja — odpustil! To je višek nemške nesramnosti in predrznosti, kar smo jih kdaj doživeli v Mariboru s strani Nemcev. Ta slovenofob ni hotel le spremeniti imena svojega hotela, ni hotel le namestiti v svojem lokalu slovensčine zmožnih ljudi, ni hotel le izdati slovenskih napisov in jedilnih listov, ampak je sedaj vrgel v zmi na cesto še edinega slovenskega uslužbenca in to samo zato ker je Slovenec in ker ni

hotel poslušati neprestanega zmerjanja z »Windischer Hund«. Mislimo, da je to dovolj in radi tega pozivamo pristojno oblast, da vzame temu hujskaču in zasramovalcu našega naroda koncesijo, ker sicer bo zavedno mariborsko občinstvo prisiljeno samo napraviti red in izbrisati ta madež s slovenskega Maribora.

— **m Izpred občinskega sodišča za pobijanje draginje.** Žel. pisarn. pom. Vinko Korže si je radi revmatizma v nogah in vlažne pisarne naročil pri čevlji. mojstru in trgovcu z usnjem Josipu Suliču, Aleksandrova cesta 30., šivane čevlje s probkovinasto podlago. Izročil mu je v to svrhu kompletno vrhnje in spodnje usnje (soplati t. l.), ki si ga je sam napavil, tako, da Suliču razen probkovinaste podlage v vrednosti 20 K in običajnih čevljarskih potrebščin (drota, klini itd.) ni bilo treba ničesar pridodati. V 1. l. u. temu je zaračunal revnemu pisarniškemu pomočniku vso to drobnarijo in svoj zaslužek v skupnem znesku 650 K, torej prilično za isto ceno, kakor se dobi v trgovinah že izgotovljene nove čevlje. Postavil se je na stališče, da so to luksuzni čevlji, dasiravno se čevlji razen probkovinaste podlage, ki zahteva poseben vresni rob in nekoliko več dela, d. n. navadnih šivanih čevljev ne razlikuje. Pozneje je bil zadovoljen s tem, da se taki čevlji vrste med ortopedične, ki jih pa tudi ni hotel prišteti življenjskim potrebščinam. Izvedenca sta izračunila, da bi Sulič smel, ako se vse računa po najvišjih zneskih, za svoje delo in dodatke zahtevati največ 550 K. Občinsko sodišče za pobijanje draginje, je z dne 19. t. m. likvidiral Suličev pretirani račun z obsojbo po členu 14. št. 5. ozir. 7. odst. 2. draginjske uredbe. Sulič se je kajpada pritožil, toda okrožno sodišče je njegovo pritožbo glede krivde zavrnilo in samo kazen z uporabo izvanredne kazni naložilo na 5 dni zapore in 30.000 K denarne globe.

— **m Hišnim posestnikom.** V našo zadnjo notico o nedeljskem protestnem shodu hišnih posestnikov se je vrnila tiskovna napaka. Protestni shod se vrši v nedeljo 4. decembra ob 9. uri dopold. (Gambrinova dvorana), ne pa, kakor smo poročali, ob 21. (9.) uri zvečer.

— **m Stanovanjska komisija** je imela sinčji plenarno sejo, na kateri se je rešilo več tekočih zadev stanovanjskega značaja.

— **m Seja mestnega sveta.** Mestni svet ima danes ob 18. uri svojo redno sejo.

— **m Zadruga »Bratstvo«** ima v ponedeljek ob 8. uri zvečer v kapelici Grajske kleti važen sestanek. Navzočnost vseh potrebna!

— **m Načelstvo kovinarske zadruge** javlja vsem svojim zadrugnikom, da se vrši dne 4. decembra 1921. dopoldne ob 9. uri v restavraciji »Maribor« na Grajskem trgu važen sestanek. Vsi člani se pozivljajo, da se tega sestanka zanesljivo in polnoštevilno udeležijo.

— **m Dolžnost glavarjev družine.** Po naročilu komande dravske divizijske oblasti razglasa mestni magistrat, da predpisuje člen 12. zakona o ustrojstvu vojske sledeče: Dolžnost starešine, to je glavarjev družine, oziroma moških članov vsake rodbine (to je očetov in varuhov) so: Da člane rodbine, ki so vojaški obvezanci pravočasno prijavijo rekrutni komisiji. Da rekrutiranega člana rodbine odpošljejo pravočasno v kader (t. j. k polku itd.), kar pomeni, da ga morajo ali osebno spremljati v kader ali kot glavarji družine v najkrajšem času zapovedati, da odide v kader in da mu ne dovolijo skriivanja na svojem domu. Ako pa bi član, kot vojni obvezanec ne hotel izpolniti njihovega povelja, da ga prijavijo dotični občinski ali policijski oblasti v svrhu odpošiljatve v kader. Da voj. ubežnika prijavijo takoj in najpozneje v 24 urah občinskemu uradu. Dolžnosti starešine zadrug (očetov ali varuhov) ki so gori navedene, so glede na odnošaj med glavarjem rodbine in njegovimi člani, častne in na tukajšnjem območju tem boljše, ker te dolžnosti pred osvobojenjem niso obstojale kot zakon.

— **m Kavarna Central.** Danes koncert slovenskega orkestra Perc-Comelli, začetek ob 8. uri.

— **m Gostilničar Planine** v Frankop. ul. št. 2. priredi v nedeljo, dne 4. t. m. pojedino klobas s koncertom.

m KLUB-BAR. Otvoritev dne 15. decembra.

m Božični večer na Pohorju. Mariborski slovenski planinci priredijo za vse tiste svoje prijatelje, ki nimajo svojih družin, pa si žele sveti večer preživeti v prijetni družbi, v obeh naših kočah na Pohorju božičnico, kakor je še niso doživeli naše planinske kočice. Da se pa ta načrt omogoči, treba, da se vsi tisti, ki se žele te božičnice udeležiti, takoj prijavijo in sicer z navedbo ali se udeležijo božičnice v Mariborski ali Ruški koči. Treba bo ugotoviti tudi deleže za božično večerjo. Želati je tudi, da si vsak udeleženec preskrbi z nepredragim primernim daniom, tako da bo potem srečk vsak udeleženec dobil kako božično darilo. Priglasje sprejema gosp. Baloh, trgovina Grajski trg 3.

m Someščanom se poročajo. akademično izobražen večleten učitelj srbohrvaščine, kot učitelj korespondent (stroga diskrecija zjamčena) ter kot prevajalec iz srbohrvaščine in v srbohrvaščino. Naslov in drugo v našem uredništvu.

m Hišnim posestnikom! Radi nameravane podaljšanja obstoječe stanovanjske narredbe na daljina tri leta, oz., kakor se je iz zanesljivega vira poročalo, družstvu hišnih posestnikov, celo na daljnih šest let, se vrši v nedeljo 4. decembra ob 9. uri predpoldan v Gambričevi dvorani splošen protesten shod vseh hišnih posestnikov mesta Maribora in okolice. Posebno važno za vsakega poedinca hišnega posestnika je, da se udeleži tega protestnega shoda.

m Podkujte konje! V zadnjem času so ceste vsled mraza, ki je prišel ob enem s snegom, posebno po mestu ledenogladke in skoraj dnevno se dogajajo nesreče, ker konji niso ostro podkovani. Tako so včeraj padli v mestu kar trije konji. Okoli pol devete ure je padel na mostu konj, katerega so še le po daljšem prizadevanju zopet spravili na tla. Ob 16. uri so pozvali požarno brigado v Vrbanoovo ulico, kjer je ležal konj mesarja Ogrinca. Po polurnem delu so ga zamogli konja z dvigalom dvigniti. Kmalu na to, ob trideset na 17. uri pa je, menda isti konj, zopet padel na tla. Tako je prišlo, da je moral biti zopet požarna brigada priti na pomoč. Zato svetujemo vsem posestnikom konj, da dajo konje ostro podkovati, da se izognejo takim nesrečam, ki bi lahko imele tudi težje posledice.

m V znamenju časa. Pri nas so se razmere hvala bogu že tako konsolidirale, da trgovci zopet dajejo svojim odjemalcem blago na knjižice oziroma na upanje. Ta preokret pa so gotovi ljudje na prebrisan način izrabili ter jemali pri trgovcih blago na račun drugih. Tako je n. pr. pri trgovcu Berdajsu neka oseba vzela dne 3. jan. 1921. tri kg. sladkorja po 68 K (skupno 204 K) na račun pismonoše Trnovskega, kateremu je trgovec Berdaj pred par dnevi dostavil račun. Ker ta seveda ni tako velik dobrotnik, da bi za druge plačeval, se pozivila dotična oseba, da račun nemudoma poravnava, sicer se jo bo zasledovalo sodnijsko.

m Nesreča. Pred kakimi osmimi dnevi je šel veleposestnik Ivan Paval, stanujoč v Vrbanoovi ulici št. 12, na streho svoje viničarije v Traguču, da bi pogledal, kaj je treba popraviti. Pri tem je bil tako nesrečno padel s strehe, da je obležal nezavesten. Rešil ga je prepeljal na njegovo stanovanje, kjer je dne 2. t. m. podlegel zadobljenim motranjem poškodbam. Pogreb se vrši v nedeljo dne 4. t. m. ob 15. uri. Paval je bil 55 let star ter zapuščal ženo in dva otroke.

m Dan beračev, včerajšnji petek je privabil v naše mesto zopet celo legijo nedolžnežev, katere je policija zopet zbrala ter jih odposlala na »zimovališče« na deželo.

m Zopet tatinska banda. Naša policija je prišla zopet na sled večji tatinske bandi, ki je izvršila več tatvin in vlovov tako v Mariboru, kakor tudi v Celju in v Ljubljani. Izvršila je baje tudi zadnji vlov v trgovino Petek na Koroski cesti. Nekateri udje te družbe so že pod ključem, ostale pa se še zasledujejo, vsled česar imen še ne moremo objaviti.

m Radi ponočnega razgrajanja je po Hoijski aretirala v četrtek ponoči zopet

par pijancev ter jih kaznovala z denarnimi globami. Radovedni smo, kdaj bo to pomočno razgrajanje pijanih elementov prenehalo?

Narodno gledališče.

Repertoar:

Sobota 3.: Knoblauch „Faun“. Ab. A.
Nedelja 4.: Nušič „Svet“. Delavska predstava ob polovičnih cenah.

Iz gledališke pisarne. V nedeljo, dne 4. dec. ob 9. uri dopoldne vaja za „Poljsko kri“ celoten zbor in solisti.

Kultura in umetnost

x Glasbena Matica v Mariboru poroča: V Jugoslaviji je nastalo v zadnjih dveh letih mnogo slovenskih orkestror, ki svirajo po večini nemške ali tuje dne skladbe. Od več strani je bila Matica naprošena, da naj izda zbirko jugoslovenskih skladb za salonske orkestre. Tej želji hoče ustreči iz dveh ozirov, prvič, da si gmotno opomore in nadalje, ker se je ravnatelj tukajšnje trgovske družbe »Drava« g. Alojzij Kriznič zavezal, to podjetje gmotno fundirati. Za to zbirko so že prispevali skladbe gg. Dev, Parma in Schönherr. Odračamo se do jugoslovenskih skladateljev, da nam vpošljejo skladbe, prirejene za salonski orkester (gosli, obligato, flauta, čelo, kontrabas, tolkala, klavir in harmonij) odnosno tudi v širši prireditvi in sicer na naslov: Glasbena Matica v Mariboru, oddelek »Struna«. Pošljejo tudi lahko samo klavirske partiture, katere bodo naši glasbeniki sami priredili za salonski orkester. Sprejmejo se samo skladbe jugoslovenskih skladateljev in skladbe inozemcev po jugoslovenskih motivih. Vsak skladatelj, kojega skladba se sprejme, dobi primeren procentualni honorar, čisti dobiček je namenjen mariborski Glasbeni Matici. V kratkem izide 1. zvezek s približno 8 komadi.

»Glasbena Matica«. III. koncert društvenega orkestra. Opozarjamo ponovno na veliki koncert, katerega priredi društveni orkester dne 7. 12. 1921. ob 20. uri v veliki Götzovi dvorani. Z ozirom na važno kulturno misijo, katero vrši Matica s svojim tihim in intenzivnim delovanjem na polju glasbe med Slovenci v Mariboru, apeliramo na zavestnost vseh slojev našega občinstva, da podpre s polnoštevilnim obiskom to nesebično prireditev. V letošnji sezoni ima orkester še dva koncerta v načrtu, in sicer enega skupaj z društvenim zborom, kateri prireditvi pa zavisita popolnoma od zanimanja podpre, katero najde Matica v občinstvu. Zato je kulturna in narodna dolžnost vsakega Slovenca v Mariboru, da se koncerta vdeleži.

x Drama. Izšla je prva številka gledališke revije »Drama«, katero izdaja uprava našega mariborskega Narodnega gledališča ter prinaša sledečo vsebino: Milan Skrbinek: Naša pot. — Milan Skrbinek: Striček Vanja. — Dr. Ivan Lah: Alojzij Jirasek kot dramatik. — Silvester Škerl: Henrik Ibsen. — M. S.: Strindberg. — M. Skrbinek: Vzgojitelj Lanovec. — M. S.: Favn. — Beleške: Cankarjeva proslava. — Tavčarjeva proslava. — F. M. Dostojevski. — Slovenski Shakespeare. — Narodno gledališče v Mariboru. (Uprava. Ansambel. Repertoar. Spored za prvih 14 dni.) »Drama« izhaja vsakih 14 dni na 16 straneh; prva številka je izšla na 24. straneh; ureja jo Silvester Škerl, tiska pa Mariborska tiskarna. Naslovno stran ji je narisal g. Kralj. Posamezna številka stane 250 din. Narodno gledališče v Mariboru. Revijo, ki je tudi na zunaj jako okusno opremljena, toplo priporočamo vsem, ki se zanimajo za odersko umetnost.

x Cankarjeve akademije priredi socijalnodemokr. društvo »Svoboda« v času od 3. do 12. decembra. Akademije se vrše v Šoštanj, Velenju, Stanišću pri Ptuj, Ptuj, Zagorju, Radečah, Zavrčkovcu pri Grižah, Mežici, Črni, Guštanj, Prevaljah, Sv. Lovrenca na Pohorju, Ljubljani, Trzinu, Trbovljah, Jesenicah, Vrhniki, Mariboru in Celju. Predavajo gg. Podbevšek, Cerkevnik, Golouh, Favaj, i. dr. »Kres« bo izdal

Cankarjevo številko. Izidejo tudi Cankarjeve razglednice. Lepo je, da ravno slovensko delavstvo posveča toliko ljubezni in odkritosrčne pijetete spomenu velikega Cankarja. Želimo pa tudi, da bi meščanski sloji tudi počastili manov onega, ki je zapustil vsemu narodu toliko nemimljivih vrednot.

x Najlepše Miklavžovo darilo za otroke je mladinska knjiga »Češke pravljice« II. del od Božene Nemcove. Knjigo je priredil dr. Ljudevit Pivko že l. 1914. in jo je podaril Sokolu v Mariboru, ki jo je izdal kot 9. zvezek svoje knjižnice. Mladina bo s slastjo čitala krasne pravljice, ki so pisane v vzorno lepem jeziku. Knjiga se dobiva pri Franjo Majerju, Glavni trg 9 in stane vezan izvod 12 K, broširan pa 10 K.

x Odraslim priporočamo kot najlepše darilo za Miklavža, Božič in Novo leto zadnjo novost Josipa Kostanjeveca, roman »Krivec«. Broširan izvod stane 10 din., vezan 1250 din., poštnina posebej. Dobiva se v Zvezni tiskarni v Ljubljani, pri knjigotržcih in pri pisatelju v Mariboru, Ob železnici št. 6. II.

x Nova Biljegovna zidana skrižaljka. Kr. finančni tajnik u Varaždinu g. Ladislav Milčič, sestavil je novo skrižaljško za taksiranje mjenica, namira, računa, čekova, bonova, priznanica po otvorenim ali tekućim računima, prema zakonu o državnoj trošarini, taksama i pristojbama od 27. VI. 1921. Radi točne primjene skrižaljke I.—IV. dodan je odnosnoj skrižaljci i odnosni tarifni broj taksene tarife, odnosno i odgovarajući član pravilnika. Pošto će ova skrižaljka dobro doći svim javnim uredima, bankama, trgovačkim i obštinskiim poslovnica, industrijalnim poduzećima, odvjetnicima itd., to tu skrižaljku najtoplije preporučamo. Cijena križaljke jest 5 dinara uključivo poštarina. Narudžbe neka se šalju: Narodnoj tiskari, Varaždin.

x Dr. M. Rostohar bo imenovan na univerzo v Brnu. »N. Listy« poročajo: »Docent dr. M. Rostohar bo po naših informacijah poklican za profesorja filozofije na Masarykovo univerzo v Brnu. Znano je, da je bil dr. Rostohar svoječasno kot Slovenec habilitiran v Pragi z izrecnim namenom, da se pripravi za bodočo jugoslov. univerzo.«

x Češka šola v Sofiji. V Sofiji na Bolgarskem so tamošnji Čehi osnovali prvo češko šolo. Šolo obiskuje 69 otrok.

x Nova knjiga Sven Hedinka. Znani švedski raziskovatelj centralne Azije, Tibeta in Mongolske, je izdal v Lipskem (Broekhaus) novo knjigo »Tsangpo Lamas Wallfahrt. Die Pilger«. V tem svojem delu je v beletristični obliki opisal versko življenje današnjih Mongolov, njihove pester običaje in vso očarujočo lepoto mongolskih planjav in gora. Sven Hedin pripoveduje o fantu Tsangpo, potomecu svetovnega osvajatelja Pzingis-Kana, ki doživlja razne pustolovščine in samo v Orijentu mogoče nezgode, na dvoru Dalaj-lame, tibetskega papeža.

Sokolstvo.

o Miklavžev večer »Sokolskega društva v Mariboru«, ki se vrši v torek, 6. t. m., z začetkom ob 20. uri, bo zadovoljil vsakogar, ki hoče za spremembo imeti zopet lep večer. Na sporedu so godba, petje (s prijaznim sodelovanjem društva »Drava«), telovadni nastopi, pevske solo-točke, veseloigra enodejanka »V civilu« in nastop Miklavža, ki bo obdaroval vse, ki so zaslužili plačilo za pridnost v letošnjem letu. Darila se sprejemajo v ponedeljek, 5. t. m., od pol 19.—20. ure v sokolski pisarni v Nar. domu in v torek ves dan pri hišniku Nar. doma. Želi se, da naj bodo darila ločkovana z rapall, kolkom ali onim Jugoslov. Matice ali pa s sokolskimi kolki. Ker se je nadejati mnogoštevilnega obiska, se bodo nahajale vstopnice v predprodaji v trgovini bratov Baloha in Rosine na Grajskem trgu. — Zdravo!

o Naraščaj in deco, ki telovadi v istem društvu, pa naj pošljejo stariši na Miklavžovo prireditev danes, 4. dec. popoldan. — Odbor.

Podpirajte Jug. Matico!

Gambitni turnir mariborskega šahovskega kluba je končan: Kramer 14 točk, dr. Stefančič 11, Favaj 9½, Kroglevski 8, Doležal 7, Kobylanski 7, Nejpša 7, Hočevar 6, Fuchs 2½, Sahovski mecen g. Klešič, solastnik klubovega lokala »Velike kavarne« je kot prvo darilo dedical krasno šahovsko igro. Dne 4. decembra prične 3. klubov turnir te zimske sezijske, kateri se igra v dveh skupinah.

Match Celje—Maribor. Dne 11. decembra se vrši v Celju match med celjskim in mariborskim šahovskim klubom. Vsak klub postavi 6 svojih najboljših igralcev. Mariborski kombateni so gg. Favaj, Hočevar, Kramer, Kroglevski, Nejpša, dr. Stefančič. Stroške matcha nosi celjski klub, ki je svojo splenditnost že dokumentiral povodom kongresa in turnirja jugoslovenskega šahovskega saveza avgusta 1921. Sploh se Celje vedno bolj razvija v šahovski centrum Slovenije. Castni predsednik matcha je predsednik celjskega kluba, g. dr. A. Schwab.

Sport.

: Odsek amaterfografov SPD v Mariboru ima v četrtek, dne 15. t. m. ob 20. uri v posebni sobi gostilne Holkecht v Vetrinjski ulici svoj glavni zbor s sledečim redom: 1. Pozdrav in poročilo načelnika in tajnika ter čitanje zapisnika ustanovnega zbora. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo računkega preglednika. 4. Volitve. 5. Slučajnost. Razstava slik v Zagrebu in Mariboru, planinski ples in pohorski semenj, zimski sport itd. Ako bi ne bilo dovolj veliko število mavzočih se po pravilih vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki bo sklepčen pri vsakem številu. Vabljeni so vsi člani in prijatelji.

: Sport. Izšla je 46.—47. številka v enem zvezku s sledečo vsebino: Smučarski sport. — S smučmi na Krvavcu in Velikem Zvoku. — Smučarske ture. — Jugosl. Davos — Bohinj. — Glavna skupščina Jugoslov. Olimp. odbora. — Nezdrave razmere. — Zdravje naroda. Sportne vesti. — Razno.

Brzjavna poročila

Glasovanje v Šopronju. — Albanske meje.

DKU Pariz, 2. dec. (Havas). Poslaniška konferenca je sklenila, da pošlje v Šopronj manjši kontingent medzvezniškega vojaštva, ki se bo sestavil iz gornješlezjskih čet.

DKU Pariz, 2. decembra. Poslaniška konferenca se je danes pečala z ureditvijo albanskih meja.

Polom dunajskega bankirja.

LDU Dunaj, 2. decembra. »Korrespondenz Wilhelm« javlja: Na Madžarskem rojeni 69letni bankir Aleksander Klein je bil radi poizkušnja goljufive krade dne 30. novembra aretiran. Preiskava je dognala, da je Klein, dasi je vedel, da je pasiven in ne da bi bil prijavil nezmožnost plačil, vodil bančne posle še več mesecev naprej in sprejemal nove obveznosti. Pasiva se ceni na 80 do 100 milijonov kron. Obenem so aretirali njegovega prokurista in zeta Viktorja Singerja. Oba sta bila izročena deželnemu sodišču.

Francoska armada.

TIP Pariz, 2. decembra. V vojaškem odseku poslanske zbornice se je ugotovilo, da bo imela Francija s kolonijami dne 1. januarja 1922 pod orožjem skupaj 820.000 mož, po odpustu prvega kontingenta letnika 1920., skupaj 640.000 mož, v maju po sklicanju prve polovice rekrutov pa 777.000 mož.

Zasedanje mednarodnega sodišča v Haagu.

DKU Pariz, 2. decembra. (Brezlično). Tajništvo Zveze narodov je poklicalo 11 sodnikov stalnega mednarodnega sodišča na dan 30. januarja 1922 v Haag. Kakor misli »Temps«, se v začetku januarja prične redno zasedanje mednarodnega sodišča.

Gospodarstvo.

g Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 2. 12., se je pripeljal 52 prašičev. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 4 tedne stari, komad K 100—120; 5—6 tedne stari, K 180—200; 6—8 tedne stari, K 400—450; 5—6 mesecev K 600 do 800; 8—10 m. stari, K 1400—1800; 1 leto stari K 2000—2200; pol pitane svinje 1 kg mrtve teže K 32—34; plemenske svinje 1 kg žive teže 26—28.

g Nabava denaturirane soli za industrijske podjetja in obrtnike. Na mnoga vprašanja glede nabavljanja industrijske soli sporoča trgovska in obrtniška zbornica vsem interesiranim podjetjem, da je prošnje za dodelitev industrijske soli nasloviti na pokrajinsko direkcijo monopolne uprave v Ljubljani stovarišče soli. V prošnji je navesti svrhu uporabe in povprečna mesečna množina. Monopolna uprava obvešča prosilce kdaj in kje lahko dvignejo nakazano sol. Večjim podjetjem ki rabi-jo celo vaagonske tovore soli se dostavlja sol direktno po železnici iz tovarn v Kireki. Cena znaša 55 par za kg.

B. Borko:

Einsteinova teorija.

Popularizacija znanstvenih vprašanj ima to slabo stran, da se široko občinstvo prehitro mavduši ali po nepotrebnem razburi zaradi kakšnega senzacionalnega rezultata. Navdušenje se navadno konča z razočaranjem, vznemirjenje pa, ko se stvar pokaže v pravi luči, rodi omalovaževanje ali celo prezirnanje eksaktne vede. Pred par leti je bilo zelo razširjeno mišljenje, da bo moderni monizem z lahkoto razjasnil vso zagonečko sveta in življenja. Haecklove »Die Welträtsel« so se čitale, kakor evangelij. Znanstveni razvoj pa ni hotel ostati na mrtvi točki, ni se hotel zadovoljiti z blestečimi hipotezami in je ril vztrajno dalje. Danes vemo samo to, da ni niti Haeckel niti kdo drugi podal zadovoljilnega odgovora na znani De Boys Reymondov »Ignoramus et igno-rabimus«. Navsezadnje je v duševnem svetu enako, kakor v političnem: revolucija pretrese tla in vsili ljudem nekoliko novih zahtev, novih potreb, novih vidikov. V glavnem pa ostanejo ljudje in stvari neizpremenjene. Veliko znanstveno gibanje zadnjih desetletij je na-

učilo ljudi promatrati uganko sveta in življenja z drugimi očmi, jim dalo nove metode in nova navodila. Bili so doseženi važni kulturno-politični in socialni uspehi, cerkvene dogme so izgubile svojo moč, človeški um je postal prožnejši in sposobnejši za samostojno razmišljanje. Nedvomno so tudi posamezne znanstvene discipline, zlasti prirodoslovne in prirodopisne, sociološke, gospodarske panoge znanosti obogatile svoj osnov. kapital toda v reševanju uganke sveta in življenja še vedno — kakor v Newtonovih časih — plovemo okoli obale. Stvari so ostale to kar so in tudi človeški čuti se niso kljub iznajdbam raznih pomožnih instrumentov tako izpopolnili, da bi lahko prodrl v skrajne probleme svetovne uganke. To, kar so že zdavnaj trdili filozofi, je dokazala empirična veda: človek je omejen v svojih spoznavalnih zmoglostih in spoznava samo relativne resnice. Široke množice se niso mogle zadovoljiti s samo metodo, t. j. z novim svetovnim nazorom, ampak so si bolj instinktivno, nego razumno zaželele znanstvenih dogem t. j. spoznanj, katera bi lahko veljala kot čisto sigurna. Veda, če heče ostati to, kar je, ne more dajati dogem. Filozofija odgovarja s skeptičnim smehljajem in kaže s prstom na različne filozofske sisteme, ki pa niso nič drugega, kakor metode spoznavanja, nekaka očala, katera si natakneš na oči, da opazuješ svet. Ni se tedaj čutili, da si je radi tega zbeležil precejšen plus stari dogmatizem, zakaj široke mase hočejo zaokroženih in priznanih resnic, katere podpira zado-stna avtoriteta. Znanost in filozofija ne moreta obljubiti človeku, da mu dasta siguren in povsem zadovoljiv odgovor na vprašanja, ki mu leže vsled prejšnje religiozne vzgoje tesno pri srcu. Znanstveno misleči človek se mora zadovoljiti z konstatacijo, da znanost ne more doseči svoje najvišje točke in odgrniti zavese, ki leži nad skrivnostmi neba in zemlje. Znanstveno misleči človek ima svoj svetovni nazor, noče pa trditi, da zna ali da mora vedeti vse in da živi v dobi, ko je znanost izrekla svojo končno besedo. Drugače je z onimi, ki ne morejo zadostno umeti te relativnosti spoznanj in idej ter iščejo v znanosti čustev, poezije, vere, tolažbe.

Nedavno je dvignila mnogo prahu

Steinachova hipoteza o pomlajenju. Iz fiziološko-medicinskega problema je naredila javnost senzacionalen dogodek. Navsezadnje se je pokazalo, da mora stvar še dozoreti in da najbrz tudi takrat ne bo mogla zadovoljiti vseh upov. Ta mrzel poliv je povzročil razočaranje in — prezirnanje znanosti. »Saj nič ne vedo!« — »Lari fari!« — Tako je bilo slišati v krogih povprečne inteligence. In čisto brez potrebe je tpeel ugled znanosti, zakaj šlo je za problem, ki se je tikal v prvi vrsti strokovnjakov in ki bi ne smel postati predmet javne radovednosti, zlasti ker je bila precej pomešana z — lascivnostjo.

Zadnje mesece se pogosto sliši o Einsteinovi teoriji relativnosti. Tudi Einsteinu je žurnalistika pripomogla, da je postal popularen. Einsteina slika, kakor nekakega revolucionarja v znanosti; kot človeka, ki z neizprosno logiko in matematično prepričevalnostjo podira dosedanje znanstvene temelje. Tako se čita v raznih listih, tako se govori v inteligentnih družbah. Prof. Einstein (roj. 1. 1879., sedaj vseučilišni profesor v Berlinu) je po dolgem in teškem poučevanju teoretičnih fizikalnih problemov 1. 1915. dovršil svojo splošno teorijo relativnosti, katero je izpopolnil s specialno teorijo relativnosti. Njegovega teorija je po svoji obliki malo popularna, ker se opira na zapletene matematične račune in posega do skrajnih meja teoretične fizike. Med Einsteinom in njegovimi nasprotniki se je vnela ostra polemika, ki je kmalu prestopila nemške meje in se oglasila tudi v angleškem, ameriškem in italijanskem znanstvenem svetu. Znano je, da je prof. Einstein potoval v to svrhu v Ameriko in se nedavno mudil tudi v Italiji. Pravzaprav je spor čisto znanstven. Gotovo je, da znanost ne bo doživela nikake katastrofe, tudi če se Einsteinu posreči zavrniti strelce svojih učenih kritikov in zagospodovati s svojo teorijo v fizikalni vedi. Če vzamemo stvar s filozofskega stališča, nas povdarjanje relativnosti itak ne iznenadi, ker vemo, da je končna rešitev svetovne in življenjske uganke še zelo oddaljena oziroma nedosegljiva in tudi to, da znanost ne more odgovarjati na vprašanja, ki spadajo po svojem značaju v območje filozofije.

zofije. Tudi v fizikalni vedi ni beseda o relativnosti nič novega. Od Protagore do Galileja in Kopernika in od Kopernika do Einsteina so se osnovni teoretični pojmi o gibanju, svetlobi, prostoru, času itd. znatno izpreminjali. Znanstveno tipanje za temi končnimi problemi materije in njenih učinkov je podobno pletanju slepeca po strmih lestevkah. Vkljub temu, da so na splošnem obveljali Galilejevi zakoni mehanike, so se vedno oglašali glasovi dvoma in novega iskanja. A čimbolj je napredovala prirodoslovna veda v svojih drugih panogah, tembolj se je čutila v fiziki potreba nove formulacije fizikalnih zakonov. Precizat je povzročila teorija o svetovnem eteru, okoli katere se suče tudi Einsteina teorija relativnosti. Med vseмирskimi svetovi, pravi splošno priznana hipoteza, se razprostira eter. Kaj je ta eter, ne vemo. Njegovo eksist. si razlagamo vsled širjenja svetlobe po vsemiru. Po dosedanjih hipotezah se je smatralo, da se svetovni eter ne giblje skupaj s telesi. (Poskusi Francoza Fizeana 1849). Najnovejša raziskovanja pa pričajo, da se svetovni eter vendar le giblje s telesi. Dokazi, ki potrjujejo to tezo, so enako tehtni in znanstveno podprti, kakor Einsteini dokazi. Iz tega sledi samo to, da za eter ne velja mehanika materijelnih teles. S tem je seveda podrt enotnost fizike in dana potreba, da se višja fizika nanovo formuliра. Einstein je baš na tej osnovi izdelal svojo teorijo, s katero matematično dokazuje relativnost Galilejeve mehanike in skuša postaviti nove temelje teoretični fiziki. O teoriji sami bi se dalo mnogo pisati, toda to ne zanima širjega občinstva.* O »revoluciji v moderni znanosti«, kakor so razkričali zlasti nekateri duhajski listi, ne moremo govoriti. Človeški duh gloda neprestano trdo deblo svetovne uganke, išče in hrepeni kvišku, hodi pa po dolgih ovinkih, ker v svoji naravni slepoti ne more zaleteti najbližje in najjasnejše poti. V tem leži njegov cilj, ne pa v neznanju stvarih, ki so onstran njegovih meja.

* Za prvo orientacijo služi knjižica dr. Vladimira Varičaka, Einsteinova specialna teorija relativnosti, Zagreb 1921.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

OSKAR WILDE:

Pahljača Lady Windermereve.

(Drama v štirih dejanjih.)

Prevel: Radivoj Rehar.

(Dalje).

Lady Windermere: Še več! (vstane ter gre k njemu). Povedala ti bom, Artur, toda ljubi me, kakor si me nekoč.

Lord Windermere: Nekoč! Ti vendar ne misliš na ono nesrečno žensko, ki je prišla sinoči sem? (sede k njej). Ti vendar ne misliš še vedno — ne, to ni mogoče —

Lady Windermere: Ne, ne mislim več — sedaj vem, da nisem imela prav in da sem bila neumna.

Lord Windermere: Zelo lepo je bilo, da si jo sinoči sprejela — toda odslej je ne smeš videti nikoli več —

Lady Windermere: Zakaj ne? (Pavza.)

Lord Windermere: (držeč njeno roko) Margareta, mislil sem, da je Mrs. Erlynne ženska, ki je takorekoč boljša nego njeno ime. Mislil sem, da hoče postati zopet dobra, da hoče zopet zavzeti ono mesto, katero je nekoč izgubila po svoj lastni neumnosti, živeti novo, pošteno življenje. Verjel sem ji, kar mi je rekla, toda zmotil sem se; ona je slaba — tako slaba, kot more to biti le ženska.

Lady Windermere: Artur, Artur, ne govori tako brezsrčno. Sedaj ne mislim več, kakor doslej, da se za more deliti ženske v dobre in slabe, kakor da bi ne bile vse enega spola. One, katere imenujem dobre, skrivajo v sebi lahko najslabša nagnenja — one pa, katere smatramo za slabe, so lahko polne dobrote — in jaz Mrs. Erlynne sploh ne smatram več za slabo — prepričana sem o nasprotnem.

Lord Windermere: Moj ljubi otrok, ta ženska je v naši družbi nemogoča. Četudi nam bo hotela škodovati — ti je ne smeš več videti. V našo hišo ne sme in ne more več.

Lady Windermere: Toda jaz jo hočem videti — in hočem, da pride sem.

Lord Windermere: Nikoli!

Lady Windermere: Prvič je prišla k nam kot tvoj gost — sedaj mora priti kot moj. Mislim, da je tako popolnoma prav.

Lord Windermere: Nikoli bi ne bila smela priti sem.

Lady Windermere: (vstane) Sedaj je prepozno obžalovati, Artur (gre od njega).

Lord Windermere: (vstane) Margareta, če bi vedela, kam je šla Mrs. Erlynne sinoči, ko je zapustila našo hišo, bi si pomišljala, priti še kdaj z njo skupaj. Bilo je naravnost nesramno!

Lady Windermere: Artur, dlje ne vzdržim več — moram ti povedati. Včeraj zvečer — (Parker vstopi s prezenirno taso, na kateri se nahaja pahljača Lady Windermere in vizitka).

Parker: Mrs. Erlynne je prinesla Myladyno pahljačo, katero je vzela včeraj pomotoma s seboj. Napisa je nekaj tudi na vizitko.

Lady Windermere: Ah, Mrs. Erlynne naj bo tako prijazna ter naj vstopi (čita vizitko). Recite ji, da me bo zelo veselilo, če vstopi (Parker odide). Videti me hoče, Artur.

Lord Windermere: (vzame vizitko ter jo prečita) Margareta, prosim te, ne sprejmi je. Ali pa me pusti, da govorim poprej sam z njo. Mrs. Erlynne je nevarna — najnevarnejša izmed vseh, kar sem jih kdaj poznal. Ti niti ne slutiš, kaj delaš.

Lady Windermere: Spodobi se, da jo sprejemem.

Lord Windermere: Moja najdražja, pomisli, da ti prinese to lahko nepotrebne skrbi in bridkosti, zato ne sili sama v nesrečo! Neobhodno je potrebno, da govorim najprej sam z njo.

Lady Windermere: Čemu?

Parker: (vstopi) Mrs. Erlynne! (Mrs. Erlynne vstopi, Parker odide).

Tretji prizor.

Mrs. Erlynne: Dobro jutro, Lady Windermere! (Lordu Windermereu) Dobro jutro! O, Lady Windermere, ko bi vedela kako obžalujem, da sem sinoči po-

motoma vzela vašo pahljačo. Še zdaj ne razumem, kako se je to zgodilo. Bilo je res neumno! — Ker sem bila ravno tu v bližini sem uporabila to priliko, da vam vrnem vašo lastnino — ter vas prosim oprostčenja; obenem pa prihajam tudi po slovo.

Lady Windermere: Po slovo? (gre z Mrs. Erlynne k zofi ter sede poleg nje). Nameravate odpotovati, Mrs. Erlynne?

Mrs. Erlynne: Da! Zahotelo se mi je zopet potovati. Angleška klima mi ne ugaja. Vznemirja me zopet srčna napaka. Zame je še vedno najboljša na jugu. London je prepoln megle in — resnih ljudi, Lord Windermere. Če dela megla ljudi resne, ali delajo resni ljudje meglo, tega ne vem, oboje pa me vznemirja; zato odpotujem še danes popoldan z ekspresom.

Lady Windermere: Danes popoldan? Jaz sem vas pa hotela posetiti!

Mrs. Erlynne: Me zelo veseli. Toda žal moram odpotovati.

Lady Windermere: In vas ne bom potem nikoli več videla, Mrs. Erlynne?

Mrs. Erlynne: Bojim se, da ne! Med nama je preveč razdalje. Toda neko prošnjo imam — rada bi imela vašo sliko, Lady Windermere. Zelo vam bom hvaležna, če mi jo poklonite!

Lady Windermere: O, prav rada! Tu na mizi je ena. Pokažem vam jo (gre k pisalni mizi).

Lord Windermere: (gre k Mrs. Erlynne, tiho) To je nezasišano, da si po sinočnem dogodku še upate priti sem.

Mrs. Erlynne: (se nasmehne) Moj ljubi Windermere, najprej pride olik, potem komaj morala!

Lady Windermere: (se vrne) Bojim se, da sem na tej sliki lepša, kakor sem v resnici (ji pokaže fotografijo).

Mrs. Erlynne: O, vi ste v resnici še lepša. Toda ne bi mi morda mogla dati sliko, na kateri bi bil tudi vaš sinček?

Lady Windermere: Da, imam jo.

Mrs. Erlynne: Ali bi mi je ne pokazala?

Lady Windermere: Da! Takoj grem ponjo, samo opristiti mi morate, ker jo imam v moji sobi.

(Dalje prihodnjič.)

Salma

Neraztrgljivi kavčuki
:: petniki za čevlje ::

V nedeljo, dne 4. t. m. v gostilni
„Pri zlati hruški“ v Frankopanovi ul. 2

pojedina jetrnih in mesnih klobas s koncertom

Izvrstna vina in solidna postrežba. Za obilen obisk se priporočata
1950 Vinko in Josipina Planinc, gostilnič.

Kvas

proizvaja vsaki dan v svežem
stanju in odpravlja

Tvornica ARKO
Zagreb

Pozor!

Priporočam vsem velece-
njenim trgovcem in odje-
malcem prvovrstno blago

za Miklavževo

medenjake vseh vrst, pe-
civa, božične sveče, bele
in barvane, kakor tudi
razne druge sveče po sta-
rih nizkih cenah. Zahte-
vajte cenike! 1612

FRAN CVILAK
Slov. Bistrica.

Galanterijo

drobnarijo, parfumeri-
jo in razne pletarske
izdelke priporočata
Baloh & Rosina
MARIBOR, Grajski trg.

Dr. M. Podlesnik

bivši mnogoletni okr. zdravnik
ordinira od 1. decembra

naprej vsak dan od 1/2.14.—15
ure, ob nedeljah in praznikih od
9.—11. ure v 1922

Aškerčevi, prej Carne-
rijevi ulici št. 9, I. nadst.

Jos. Martinc

Maribor 625

Galanterijska veletrgovina

Galoši

in čevlji za sneg se stro-
kovno popravijo. — Gumi-
import M. I. Nerat, Go-
sposka ul. 58/II. 1940 2-1

Pristopajte

k Jugoslovski
Matici.

Kupujem stare

kovine

kakor stari baker, med,
svinec, cink, bron in
antimon

v vsaki količini.

Vse nadaljne po dogo-
voru. — Ponudbe na

Miloš Zagorac, kotlar

Zagreb, Illica št. 170

Zahtevajte cenik kotlov za
žganjekuho. 1872

Temni dnevi, slabo vreme in dež

ne uplivajo na fotografiranje kakor pri drugih foto-
grafih, ker slikam pri moderno urejeni električni raz-
svetljavi. Fotografije za potne liste izdelujem v 1 uri.

Fotograf Vlašič,
Gosposka ulica 23.

1817 6—3

Andropogon

najboljše sredstvo proti iz-
padanju las in brade razpo-
šilja Baloh in Rosina,
Maribor, steklenice 80 kron.
Poština se zaračuna po-
sebej. o o o o o 1775

MARIBOR-LJUTOMER!

Zamenjam takoj svoje lepo, veliko stanovanje
v Ljutomeru s stanovanjem najmanj 3 velikih sob v
Mariboru. Dovoljenje stanovanjskega urada Maribor
p. urebno. Naslov v upravi „Tabora“. 1920 3-2

Kelc Jakob, Maribor

Stolna ulica.

Krojaški atelje za gospode, dame in uniforme.

Točna postrežba! 1796 10—7 Solidna cena!

Česalni salon za dame

M. Fettich-Frankheim

Maribor, Stolna ulica št. 2

se priporoča cenjenim damam za izviševanje vseh vlasničarskih
in v to stroko spadajočih del. Lastna zaloga parfumerij in lasnih
mrežic v vseh barvah in velikostih. — Manicura. — Poprava
zaponk in vlasnic. 1709 10—6

JUGOSLOVENSKA MATICA

priporoča

krojača Konrada Mihelič

rodem iz Sv. Barbare pri Mariboru. Bil je najboljši krojač v
Pulju, postal nedavno žrtev italijanske drubali. ki mu je požgala
hišo z vso opremo in živi sedaj kot begunec v Mariboru. **Gospo-**
ska ul. 32 (Švabova hiša). Prosi pomoči s krojaškim delom
izvršuje vsa dela točno, solidno in po najnižjih cenah. †175

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA ZA
GUMBE IN KOVINSKE PREDMETE
D. Z. O. Z. SLOVENSKA BISTRICA

Proizvodi gumbi iz ročevine in umetnega roga,
(znamka „Galalith“), ustniki za smodke, svalčice,
pipe in čibuke, gumbi iz biserovine (Perlmutter)
za perilo. Držaji za palice in čežnike iz narav-
nega roga. Telefon št. 5. Bančni konto: Obrtna
banka, Ljubljana. Poštni ček. račun št. 7125.
592

Medić, Rakovec & Zankl d. z o. z. Ljubljana

Tovarna kemikalij in rudn. barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. ■ ■ ■

Skladišče: Novisad.

Brzovjav: Meraki Ljubljana. ■ ■ ■

Telefon 64. ■ ■ ■

Gosposka ul. Podružnica Maribor. Šolska ulica.

Emajlni laki. Prav firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke,
vse vrste barv, suhe in oljate, mavec (Gips), mastenec (Feder-
weiß), strojno olje, karbolinej, steklarski in mizarski klej,
pleskarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v
..... to stroko spadajoči predmeti. 1337

„MERA KL“—lak za pode. „MERA KL“—linoleum ak za
pode. „MERA KL“—emajlni lak. „MERA KL“—brunoine.

..... Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Širite povsod naš list!

BETON-ŽELEZOBETON-
VODNE ZGRADBE-
IZRABARNE-
Jnž. Laurenčič & Co STAVBENO
PODJETJE
IZRABA VODNIH SIL
ŽAGE-MLINI-JEZOVI-HIŠE-VILE-INDUSTRIJNE STAVBE-MOSTOVI
PRORAČUNI-NAČRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

KNJIGOVEZNIČA

MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJŠE UREJENA, SE
PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU,
OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA
VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADA-
JOČA DELA.
IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!

Leseno pohištvo

Železno pohištvo

Tapetn. pohištvo

Pisarn. pohištvo

Posteljna oprava

Preproge

Zavesa

Blago zapohištvo

Posteljno perje

izvanredno nizke cene

v zalogi pohištva

Karol Preis

Maribor

Gosposka ulica št. 20

Pirohanova hiša

Svoboden ogled!

Ceniki brezplačno!

Slaščičarna Emanuel Ilič, Maribor, Slovenska ulica 5.

Lepa Miklavževa darila!

Sveže pecivo, bonbonijere, čokoladne, fondanove, likerjeve, svilnate in
Biskvit! navadne bonbončke.

1936

Čokolada!

Lepa Miklavževa darila!

Poslano.*

IZJAVA.

Da našemu tovarišu g. Josipu Suliču, čevljar-skemu mojstru v Mariboru, Aleksandrova c. 30. branijo in ščitijo njegovo pošteno ime in vsestranski ugled, so se čevljar-ski mojstri sešli na zaupnem sestanku, da se pogovore o obsodbi, katero je izreko občinsko sodišče dne 19. novembra t. l. s katero je bil tovariš Sulič obsojen na K 100.000 in 1 mesec zapora. Po predložitvi in pregledu predmetnih čevljev odločno in solidarno ugotavljajo:

I. Da predloženi predmetni čevlji ne spadajo k predmetu, ki jih določa naredba kot nujno potrebne življenske potrebščine, torej tudi ne v presojo občinskega sodišča.

II. Predloženi čevlji tudi ne spadajo v vrsto ortopedičnih čevljev in sicer radi tega ne, ker ima naročnik nepokvarjeno sicer zdravo nogo. Za revmatizem, za kateri slučaj se tu gre, se čevlji izdelata za eno številko večji iz močnega usnja (ne ševro, iz katerega so predmetni čevlji) in z gorko podlago in eventualno z mehkim vložkom, torej ni nikakor potreba, da je čevlji dvakrat in tudi ne enkrat šivan, tem manj pa da je propkovina všita; ker v slučaju, da je noga bolna na revmatizmu, je izključeno, da je od te bolezni prizadeto le stopalo.

III. Izjavljajo kategorično, da je predloženi čevlji luksuzni čevlji oziroma takozvani „kapric gigril čevlji“ po njegovi vnanji obliki in izdelavi, posebno pa po njegovi notranji (spodnji) izpeljavi in sicer: 1. ker je dvakrat šivan; 2. ker je izdelan z ovito propkovino in se potrebuje izvanreden čas in plačo za izdelavo; 3. ker isti sploh ni vpeljan na trgu in 4. ker se za izdelavo takih čevljev šele mora iskati kvalificiranih in zmognih delavcev.

IV. Izjavljajo, da je le one čevlje smatrati za neobhodne življenske potrebščine, kateri so zbiti; vse druge vrste čevljev pa se morajo kvalificirati več ali manj kot luksuzni čevlji.

V. Občinsko sodišče izvzemši enega izvedenca, ni vpoštevalo izjave neoporečenih in izkušenih čevljarskih mojstrov oziroma sodno zapriseženih cenilcev, temveč se je oziralo le na izjave dveh izvedencev, ki v njihju odvisnem razmerju nista naklonjena čevljarskim mojstrom,

VI. Konstatirali so tudi za slučaj ako se čevlji od nestrokovnjakov smatrajo kot življenske potrebščine, da tudi tedaj tovariš Sulič ni zahteval prekomerne cene in tudi ne cene katero bi bil smel zahtevati. To naj dokazuje naslednja objektivna kalkulacija:

1. Za delo pomočniku	K 250.—
2. „ pripravljanje gornjih delov	5.—
3. „ „ kopit	10.—
4. „ „ vzorca	10.—
5. „ boks na ovitek propkovine	26.—
6. „ notranje podplate	20.—
7. „ dva para tamov	30.—
8. „ propkovino	18.—
9. „ gornje pete	15.—
10. „ podlage	15.—
11. „ platno	18.—
12. „ predivo, žbice, lepilo itd.	28.—
13. „ notranjo vlogo	10.—

K 505.—
k temu 30% zaslužka „ 151.59

K 656.59
1 zabojček 4.—
vezila 5.—

skupaj K 665.50

Toraj bi bil lahko račun K 665.— in to le pri 30% za njegov zaslužek (usuelno je 40%). račun pa je le K 650.—. Pripominjamo še, da dotični g. naročnik pri naročilu ni nič omenjal, da jih rabi za revmatično nogo, ampak zahteval je posebne, torej luksuzne čevlje. Normalno vendar elegantno izdelani čevlji bi ga bili veljali samo 315 K. Ako bi bil pa zahteval čevlje za revmatično nogo, bi mu ne bilo treba zahtevati vžitka propkovine, ki ga prav nič ne varuje revme; čevlji za revme z gorko, na celo nogo umarjeno podlago bi ga bili veljali 365 K.

Cenjeno občinstvo iz tega lahko samo sodi, ako je tov. Sulič zaslužil tako veliko in občutno ali sploh katero kazen ali ne.

Maribor, dne 3. decembra 1921.

Zadruga čevljarskih mojstrov v Mariboru.

* Za „Poslano“ prevzame uredništvo in uprava le v toliko odgovornost, v kolikor to določa zakon. 1952

Naznanilo.

Naznanjam slavn. občinstvu na pred časom prevzeto in na novo opremljeno

trgovino z mešanim blagom
na Koroški cesti 39.

Priporočam se slavnemu občinstvu za čim obilnejši obisk, zlasti od strani rojakov Primorcev, ter zagotavljam vsestransko točno in solidno postrežbo. 1935

Benedikt Kragelj, pr je F. Opelka
trgovina z mešanim blagom
MARIBOR, Koroška cesta št. 39.

Dražbeni oklic.

Dne 5. decembra 1921 ob 9. in 14. uri se vrši vsled sklepa okrajnega sodišča v Mariboru z dne 26. nov. 1921 A V 588/21-2 v Mariboru, Vetrinjska ul. št. 3K, javna dražba v zapuščino Alberta grofa Cappy spadajočih premienin: pohištva, podob, knjig itd.

Izključna cena je cenilna vrednost. Najvišji ponudek se plača takoj v roke podpisanega sodnega poverjenika, zdražbane stvari mora zdražitelj kakor prevzeti in odstraniti. 1946

Maribor, dne 1. decembra 1921.

MIHAEL KORBER, notar kot sodni poverjenik.

Velika zaloga pohištva!

Če se hočeš poročiti in pohištvo si kupiti lek Zelenkina poprej v Solsko ulico poglej! Tamkaj spalnice ne šteje, od najboljše kvalitete tam so klubske garniture znane preko Drave, Mure, tamkaj so jedilne sobe, tam preproge in podobe in še vse, kar kdo želi, 1804 pri Zelenku se dobi

Ernest Zelenka
tapetar in sodno zapriseženi strokovnjak

Maribor, Solska ul. 5

Mala oznanila.

Išče se dobra in poštena kuharica za oficirje 45. pp. Na stop takoj. Plača po dogovoru. Stanovanje, kurjava, električna razsvetljava pristo. Oglasiti se v of. obednici 45. pp., Meljska vojašnica- 1933 3 3

Meblovano sobo v bližini glavnega kolodvora, event. v bližini Tezna išče inženir. Ponudbe na upravo lista pod št. 1948. 1948

Omare in mize, pripravne za trgovce, proda okramo glavarstvo Maribor. Pojasnila daje blagajna, soba št. 16, I. nadst. 1949 3-1

Pozor! Velika izbira radičnih oblek za dame, gospode in otroke, klobukov, čevljev, plaščev iz kozuhovine, krznene dokolenke, krznena boa, usnjatih suknjičev, usnjatih blač, različnega perla pohištva, Ringschiff šivalni stroj, močan štedilnik, peč s stalno kurjavo, otroški voziček, daljnogled, stare žepne ure, zrcalo, podohe, gosli, gitara, mandolina, citre, romane, note in različna božična drevesca. — F. Schmidl, Koroška cesta št. 18. 1951

Brivnica Frana Novaka na Aleksandrovi cesti št. 2 se priporoča 32

Nogavice se pletejo nove in podpletajo stare po nizki ceni. Strojna pletarna M. Ve jak. Vetrinjska ul. 17. 4882

Jetika! Specialist za pljučne bolezni dr. Fečnik ordinira v torek in petek od 11. do 12. in od 14. do 16. ure v Mariboru, Razlagova ulica št. 21 Vse druge dni št. Jurij ob juž. žel. 1046

Postrežnica za par ur predpoldne, se išče. Plača po dogovoru. Naslov v upravi lista. *

Divan, štedilnik in razno drugo se ceno proda. Naslov v upravnistvu *

2 solidna gospoda iščeta 2 meblirani sobi, če mogoče s hrano. Cena postranska stvar. Ponudbe: „Snaga“ — upravnistvo Tabor. 1919 2-1

Čevlje

po meri od najfinjših do najprostejših vrste, kakor tudi popravila po najnižjih cenah pri

Franco Neubauer
Gospodka ulica 33. 1793

Jurjevo Ilirija Cipulin

krema za čevlje po tovarniških cenah ter

mast za čevlje

oddaja 1892

Baloh & Rosina
trgovina z galanterijo
MARIBOR, GRAJSKI TRG.

KORESPONDENTA

urnega stenografa in strojepisca, zmožnega slovensčine, nemščine in eventualno tudi srbo-hrvaščine, se išče za mariborsko industrijsko podjetje za 1. ali 15. januarja. Samostojno napisane ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja, referencami in navedbo plače naj se naslovijo na anončno ekspedicijo Gaisset pod „Nameščenje“. 1916

TRGOVINA

emajlove, steklene, porcelanaste in majolične posode, se priporoča p. n. občinstvu.

NA DROBNO! 1797 10-7 NA DEBELO!

ALBERT VICEL, Maribor, Glavni trg 5.

Pojedina jetrnih, krvnih in pečenih klobas.

V soboto in nedeljo — lastna kolina. — Izvrstna nova in stara vina. — Za obilen obisk se priporoča 1947

I. A. Dergas, gostilna „Pri zvezdi“, Koroška cesta štev. 48.

Podpirajte slovenske tvrdke!

Zimsko perilo,

klobuke, čevlje razno modno in galopate, nogavice lanterijsko blago

najboljše vrste kopite najceneje pri tvrdki

Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.

Inter. oblast. konces. plesni zavod Pečnik.

Miklavževa akademija

(plesni reunion)

dne 5. decembra v veliki kazinski dvorani.

1953

PROGRAM:

1. Prihod sv. Miklavža s spremstvom.
2. Shimmy (moderni ples), pleseta brat in sestra Pečnik.
3. Shimmy-step, izvajata g. Pečnik in g. Puch iz Dunaja in druge plesne tečke.

Posebna vabila se radi prevelikih stroškov ne bodo razpošiljala. Vabljeni so vsi obiskovalci plesnega zavoda in sorodniki istih.

Začetek ob 19. uri. — Otvoritev blagajne ob pol 19. uri.

Vstopnice stanejo v predprodaji 40.— K,

— pri blagajni 60.— K. —

Predprodaja vstopnic: Pečnik, Krekova ul. 8, pritičje, od 8. do 17. ure.

Podpirajte Jugosloven. Matico!

„BALKAN“

delniška družba za mednarodne Transporte v Ljubljani.

Podružnica: MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 35.

Največje domače spedijske podjetje!

Podružnice: MARIBOR, ZAGREB, BEOGRAD, TRST, WIEN.

Največje domače spedijsko podjetje!

Telefon št. 875.

113

Spedijska vseh vrst. Garantska agentura in carinske reklamacije. Vskladitvenje vsakovrstnega blaga. Mednarodni prevozi. Šelitte s patentiranimi pohištvenimi vozovi na vse strani. Spedijske dostavne podjetje južne železnice.